

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 362

1 DE MAIG DE 1997

PREU: 200 PTS

JUSTÍCIA PER A LA NOSTRA NACIÓ ESCLAVA

Pensen dins seu els insensats:
"Déu no és res".
Són corromputs, és detestable el seu obrar,
ningú no fa el bé.

El Senyor guaita des del cel
per veure com són els hòmens,
per observar si n'hi ha cap d'assenyat
que cerqui Déu.
S'han desviat, s'han pervertit tots plegats,
ningú no fa el bé, ni un tan sols.

Aquests malèfics veuran clarament,
i ho proclamaran,
que els qui devoren el meu poble,
és pa sagrat que devoren.

Quin esglai s'apodera d'ells
quan veuen que Déu fa justícia!
Es reien de la causa del pobre
i han vist com Déu l'empara.

Oh! que vingui Sió
la salvació d'Israel!
Que el Senyor renovi
la vida del seu poble,
Jacob s'omplirà de goig,
Israel s'alegrarà.

Parlar català

Parlar català als Països Catalans és un fet important. Més important que no pas parlar italià a Itàlia, anglès a Anglaterra o danès a Dinamarca.

Quan un italià, un anglès o un danès parlen la seva llengua realitzen un fet de parla; quan als Països Catalans parlem català, aquest fet esdevé automàticament polític. Per què?

Les condicions en que es veu obligada a viure la nostra llengua han convertit un fet que per a altres persones és natural i sovint anodí en una qüestió amb repercussions importants, amb conseqüències polítiques.

Els qui ens dominen ho saben prou bé i per això fan com si oblidessin aquesta situació i s'esforcen en crear una imatge de "normalitat"... Volen que "baixem la guàrdia", volen que oblidem que l'únic potencial que ha permès que la llengua es mantingués al llarg dels segles ha estat -i ho és encara- l'actitud conscient i resolta dels seus parlants, al marge de les situacions polítiques oficials. És per això que ens volen presentar com a igualitàries condicions que són, de fet, de submissió i que ens volen presentar com a naturals, situacions "contra natura".

Fins a quin punt, per exemple, és un fet "natural" que mentre a Anglaterra un anglès no pot fer altre cosa que conrear i defensar la seva llengua, una català no trobi més que pressions (coaccions i "facilitats") per a abandonar la llengua pròpia i passar-se a l'espanyol o al francès?

On és la "igualtat" per a tothom, cadescú en l'ús de la seva llengua?

Fins a quin punt és natural que l'immigrant a Anglaterra acabi sempre parlant anglès -o a Dinamarca en danès-, mentre als Països Catalans (sigui andalusí o gallec o àrab...) es vegi abocat forçosament al castellà en un 99% dels casos?

Fins a quin punt és natural i igualitari que en un grup, conversa o reunió on hi hagi un sol castellanoparlant s'hagi d'adoptar la llengua d'aquest? Per què? En quin desequilibri ancestral nascut "per dret de conquesta", es basa aquest fenomen de vassallatge?

I fins a quin punt, finalment, no ha d'ésser considerat un "abús contra natura" el fet de desfigurar des del poder el caràcter i el nom de la llengua catalana al País Valencià? Quantes protestes oficials espanyoles podem imaginar que alçaria, per exemple que un bon dia alguns del "300 milions" sortissin dient que la llengua oficial d'Argentina és l'"argentí" o la de l'Uruguai "l'uruguaià"?

Sabem que tots aquest fets són veritats molt elementals, però també estam convençuts que cal recordar-les sovint, perquè la fal·làcia actual d'un "status" legal de la llengua de menys ofegament relatiu sobre els papers tendeix a amagar una realitat de l'ús quotidià i social de la llengua que es troba en un dels pitjors períodes de la seva història mil·lenària.

La pressió dels mitjans de difusió moderns monopolitzats per l'Estat (particularment la televisió) i la irrupció d'un allau immigratori desbordant i sense precedents al país (immigració que d'ençà de l'època franquista no ha estat sols econòmica sinó també política i administrativa) han situat l'ús de la llengua com a vehicle de comunicació social en un estat de gran precarietat i en una veritable perspectiva d'extinció a les zones neuràlgiques de l'àrea lingüística. Cal, doncs, que reflexionem seriosament sobre la nostra realitat lingüística, sense frivolitats ni falsos triomfalismes. Cal que no abandonem la tasca que ens pertoca com a parlants d'una llengua que, malgrat el que ens vulguin fer veure, es troba en unes condicions de greu submissió. Que parlem la nostra llengua i que la defensem per tot el país, al Principat, al País Valencià, a les Illes, a la Catalunya Nord, a l'Alguer i a la Franja de Ponent.

El Grup de Defensa de la Llengua ha nascut per a fer conèixer aquesta nostra realitat lingüística que avui tan sols hem apuntat i per treballar en els més diversos camps per la defensa de la nostra llengua. El present article vol ésser simplement una contribució a aquest objectiu. **Grup de Defensa de la Llengua**. Ω

Alumnes i educadores de l'Escoleta d'Infants Ropit a la barriada de Bons Aires. N'Antònia Martínez de Pollença n'és la directora.

N'Antoni Fernández, a qui veiem amb el seu personal, fa tres anys que va obrir el Magatzem Discoma al Polígon de can Valero. Distribueix menjar i material a les botigues d'animals de companyia de tot Mallorca.

Són els alumnes i monitores de la Guarderia Vaivé a la barriada des Camp Rodó.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Protocols per una Praxi intel·lectual d'alliberament (III)
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970)
- 6 Llibres que cal llegir
- 7 Políticament incorrecte (2)
El sistema educatiu belga
- 8 L'esperit republicà
- 9 La rauxa
- 10 Morirà la nostra cultura?
Espanya és un mal negoci
Invasió alemanya (i II)
- 11 La intolerància
- 12 Treballadors contra especuladors
Ignorar (I)
- 13 Un líder polític de color
- 14 Cartes al director
- 15 La mort de la meua esposa
- 16 Petits Anuncis
- 18 L'Espanya de debò, d'ara i de sempre
- 19 El nunci del Paoa qualifica el tema de la llengua en l'Església d'«interferència nacionalista»
- 20 Els estats de la Mediterrània occidental
- 23 Reflexió cristiana sobre la insubmissió i la pau
- 24 Es Gall
La cuina de na Tonina

Especial dedicat a
**LES BARRIADES
DE
BONS AIRES -
S'ESCORXADOR -
CAMP RODÓ
CAS CAPISCOL -
POLÍGON CAN
VALERO**

Si vos ha agradat,
telefonau al 26 50 05
i el vos enviarem cada
quinze dies.

DODERO & ASOCIATS

Gabinet Integral de Gestió Empresarial

→ Gestió Laboral, Comptable,
Fiscal, Assessoria jurídica

→ Graduats Socials,
Assessors fiscals i Missers

C/ Guillem Fortesa, 24 Baixos A
Tlf i Fax: 761620/939309718
07010 CIUTAT DE MALLORCA

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* L'assassinat per part d'un sargent a un soldat a Jaca dona la raó als insotmessos que no volen fer el servici militar.

* La gent que habita les barriades de Sa Llonja i el Terreno de Ciutat, i la que viu a molts llocs turístics de Mallorca, estan rabioses perquè no poden dormir en sa nit degut al renou que fa la gent que va de gresca tota la nit. Amb lo fàcil que seria treure el renou: obligar a tots els establiments a tancar a la mitjanit, i donar permís als establiments dels polígons industrials a tenir obert tota la nit. Els polígons industrials a les vuit del vespre queden totalment deserts. La gent podria belar i fer tot el renou que volgués que ningú els sentiria. Que en prenguin nota els batles, que ho posin damunt els seus programes els partits polítics. Segur que molts de ciutadans els ho agrairan amb el seu vot.

* Estan ben arreglats els valencians amb el president murcià i l'arquebisbe toledà. A Mallorca no ho consentiríem.

* Manolo Manjon (funcionari de Correus de s'Arenal) comentant l'editorial del Full Parroquial repartit a les esglésies de Catalunya referent a la conveniència que els castellans aprenguin el català de la mateixa manera que nosaltres hem hagut d'aprendre el castellà: "Hasta que los militares no se levanten no se acabará con las reivindicaciones de los nacionalistas".

* Juan Carlos Rodríguez Ibarra (President d'Extremadura): "La autodeterminación es un atraco a las regiones pobres".

* Se constitueix el Consorci per gestionar el castell de Sant Carles que suposa la desafecció per a usos militars que és signat pel president Jaume Mates, el ministre de defensa Eduard Serra, Maria Antònia Munar, presidenta del CIM i el batle de Ciutat Joan Fageda en presència

dels generals espanyols. Parlaments dels generals i del ministre en espanyol. Parlaments de la presidenta del CIM en català i del president Mates i del batle Fageda en espanyol. Ja sabeu quins són els nostres! Són els qui parlen en la nostra llengua!

* "La vida sense llibertat no té sentit. Braveheart.

* "Si en el mapa lingüístic del món veieu un gran espai geogràfic només cobert per una llengua, podeu estar segurs que hi ha corregut molta de sang; unificació lingüística en gran escala significa molta opressió i molts de morts. El que els "progressistes" ens presenten com un magnífic èxit de la humanitat, els grans espais unificats lingüísticament, són senyals de barbàrie: Mirau pel món: Amèrica del Nord, Hispano-Amèrica, Brasil, Àsia, França i altres àrees europees; cada gran espai lingüístic està ple de sang". Til Stegman. "Catalunya vista per un alemany".

* El Papa de Roma va tornar a parlar en una cinquantena de llengües per saludar a la cristiandat les passades festes de Pasqua, però no se va dignar fer-ho en català.

Que el bombin, va escriure en Planes i Santmartí a l'Ultima Hora un dia de la setmana passada. Que el bombin a ell i als qui li van darre, deim nosaltres al veure l'enemistat que ha mostrat el Vaticà envers de la nostra pàtria des del temps del Rei En Pere, pare del Rei en Jaume, fins als nostres dies.

La història ens conta que els Estats Pontificis i l'Estat francès declararen la guerra a l'Occitània, que era càtara i súbdita del rei català.

El Rei En Pere va morir a la batalla de Muret. Els Estats Pontificis, aliats amb el francès, continuaren fent-nos la guerra durant l'expansió catalana per la Mediterrània i excomunicaren alguns dels nostres reis. Durant els segles posteriors El Vaticà mai fou amic de la nostra pàtria. I la nostra pàtria no té per que ser amiga

del Vaticà.

Ara, que ben prest haurem de pagar a Hisenda, vos don el consell de no fer la creu damunt la casella d'ajuda a l'Església Catòlica, enemiga secular de Catalunya. Que la mantenguin els espanyols!

* El pare Apel-les no té aturall. Llançat a la fama des de "Parle Vosté", segueix endavant. L'han entrevistat a Tele 5 -a on a més té un programa- a Antena 3, l'hem vist a TV3, ha ocupat planes i més planes de les revistes del cor, i fins i tot n'Umbral li ha dedicat un article. Ara, ens arriba la notícia que el pare Apel-les vol modernitzar la seva imatge. Amb què ens sortirà ara?

* N'Eliseu Climent, editor d'El Temps, i president d'Acció Cultural, que entre altres coses gestiona la recepció de TV3 al País Valencià, va acusar l'altre dia de "pirateria" al president de la Generalitat, el murcià Eduardo Zaplana. Una furgoneta se passeja pels carrers de València amb un equip tècnic que costa 20 milions de pessetes; provoca, segons va dir l'editor, les interferències en la senyal de TV3 durant la retransmissió dels partits de futbol dels dissabtes. "L'ordre va partir de la presidència de la Generalitat, va dir En Climent, que s'en rigué de l'actitut "guerrillera" a l'estil Tupac Amaru, que diu molt poc d'un president de la Generalitat". El president Zaplana se posa a l'altura d'En Kaime Martorell, qui fa un quants d'anys va calar foc al repetidor de TV3 de Mallorca i ens va deixar sense poder veure la nostra televisió.

* A propòsit, en Kaime Martorell i uns quants tronats com ell, pinten les portes de professors de català i de consellers del Govern Balear amb una creu cristiana groga. A veure quan hi haurà algú que aturi els peus a n'aquests poca-vergonyes.

* El Banc d'Espanya ha posat en circulació 9 dels 11 milions de peces de 50 pessetes encunyades amb l'efígie d'En Felip V, el rei Borbó que entrà a sang i foc a Mallorca i que ens va arrabassar la sobirania amb el Decret de Nova Planta fa 282 anys. Calen mocions del PSM i UM als ajuntaments demanant la retirada immediata d'aquestes monedes que

ofenen a tots els mallorquins.

* Les Corts Valencianes i el Parlament Català han reclamat al govern de Madrid la derogació del Decret de Nova Planta proclamat per Felip V. El Parlament balear, fins ara, ha callat com un mort. Quan començaran a entrar-hi mocions defensant la dignitat del nostre poble?

* Un dels carrers de la barriada dels Hostalets de Ciutat duu el nom del "Caballero d'Asphelt", un francès malparit que entrà a sang i foc a Mallorca fa 282 anys per convertir-nos en nació esclava. Quant se torbarà el nostre Magnífic Ajuntament a canviar les plaques d'aquest carrer? I si no hi fa, quant se torbaran els joves mallorquins de sang calenta a anar-hi amb picassons per fer-les a trossos?

* El propassat 25 de febrer, el Congrés dels Diputats aprovà per unanimitat una Proposició no de Llei per tal que el Govern prohibeixi la fabricació o comercialització de mines anti-persona. Des de fa tres anys Intermon treballa per erradicar les mines que mutilen o maten, cada any, més de 24.000 persones arreu del món. Les principals víctimes són dones i nins. Cal que ens felicitem per l'èxit d'aquesta campanya, en una de les accions de la qual -la tramesa de 36.500 postals al President del Govern-, hi heu participat molts de vosaltres. El treball conjunt de 8 ONG's en contra de les mines està donant bons fruits. Resta encara l'aprovació de la Llei corresponent, però el primer pas, la unanimitat dels partits polítics, ja ha estat assolit.

* Ens ho va contar un que hi era: a la meitat de la reunió quan en Vidal Quadres va començar a parlar en català, el terrorista Martorell s'empenyà i abandonà la sala i se'n va anar a seure durant tres quarts d'hora a la sala gran de l'hotel més tot sol que la una. Més tard, en Cerdó va demanar la paraula i va dir que volia xerrar en mallorquí. Els defensors de Sas Llongós Baléas li mogueren una escandaleria i li digueren que estaven fins els collons de sentir xerrar el mallorquí i si volia dir qualque cosa, que ho digues en cristià. També hi havia un altre grup que se

diu Partit Nacional Lliberal Democràtic que repartien uns fulls escrits en lletres gregues o símbols fonètics que defensen el Baleà Praxmàtic que també estan contra la Plataforma de Sas Llongós. Entre tots armaren un rebumbori de mil dimonis i per poc no arriben a les mans. La majoria de la concurrència sortí de la reunió flastomant i treguent foc pels queixals. El nostre amic en va sentir un parell que deien que no hi tornaran a n'aquesta Plataforma del dimoni, que ha mostrat el llautó de manera ben clara. De llengües balears no en volen sentir cap ni una. Només volen sentir la llengua castellana.

* Diuen que devers Espanya ja circulen monedes de deu duros amb la cara del rei Felip V de Borbó. Aquest rei comandava les tropes que l'any 1715 entraren a sang i foc a Mallorca per llevar-nos les nostres institucions de govern, al nostra llengua i els nostres doblers. Si en trobau, que en trobareu, ja heu d'estar armats d'un punxó, i amb un martell, idò, cop damunt el nassot del Borbó. Que ho sàpiguen els espanyols que no l'estimam gens a n'aquest rei que ens va trossejar la nació i va intentar fer-nos desaparèixer com a poble. Els catalans quan van a l'escussat diuen: -Me'n vaig a can Felip, i allà se caguen amb ell, i a Xàtiva, un poble de València, tenen el seu quadre a l'Ajuntament amb el cap per avall. Recordau-ho, en veure aquestes monedes, cop de punxó!

* El dia 15 d'abril passat, Unió Mallorquina va presentar una proposició de llei de Cultura Popular encaminada a obrir la cultura popular mallorquina a tots els àmbits de la vida lúdica de les illes Balears, una iniciativa que podria incidir positivament en la defensa dels nostres trets culturals. El PP va votar en contra argumentant que s'estava tramitant una llei que recull la protecció del patrimoni cultural. Aquesta gent, o són uns ignorants confonent "cultura" amb "patrimoni" o el que preté, és posar la nostra cultura dins una urna com una relíquia de la que només podrem gaudir recordant-la. Ω

PRAXAIR

LINCOLN
KD

MEGASOL

METALS, GASES I SOLDADURA

CARBONICO GAS, S.L.

C/. Asipo, 1-3-5

Polígon Ca'n Valero

Tels. (971) 20 51 52 - 20 77 16

Fax (971) 76 10 20

07011 CIUTAT DE MALLORCA

SA FUSTERIA

ILLENCA S.L.

ESTUDIS I PROJECTES DE DECORACIÓ
EBANISTERIA I FUSTERIA

Decoració: Hotels, Bars, Botigues

Llorenç Gomila * Josep Lluís Megias

Carrer Quatre de Novembre, 10-Local 6

Telèfon i Fax: 20 02 54

Polígon Can Valero-07011 Ciutat de Mallorca

SERRALLERIA ARTÍSTICA
G. SEGUI S.A.

- FORJA
- LLAUTÓ
- ACER INOXIDABLE
- ESTUFES
- ESCALFAPANXES

Carrer Ca'n Valero, 31

Polígon Ca'n Valero

07011 Ciutat de Mallorca

Tlf. 29 09 39

Fax 75 58 02

Protocols per una Praxi intel·lectual d'alliberament (III)

PROPOSTES D'EN JOAN QUETGLES I VENY

Quart Protocol. **NEGACIÓ DEL SABER ESCALAFONAL.** És el saber oficialment reconegut que va per títols acadèmics, carreres estatals, oposicions, doctorats, currícula burocràtics, etc. És el saber que va per la via de l'escalafó oficial del sistema de Ciència de l'Estat espanyol. Segurament no manquen els titulats universitaris catalans - i també d'espanyols -, àdhuc gent ben situada a l'Escalafó que fan una labor intel·lectual realment valuosa; no és aquesta la negació; no es tracta de fer valoracions personals. Allò que importa és negar el sistema d' **EL SABER ESCALAFONAL** en bloc, per la seva condició d'instrument d'opressió nacional i de classe. Per mitjà d'aquest sistema escalafonal, l'oligarquia perllonga el seu control dels màxims instruments ideològics. No es tracta de fer cap tipus de valoració moral o intel·lectual a les persones escalafonades concretes. I diré més: *no deixa de ser una notable paradoxa que els qui han de ser els agents contra el sistema escalafonal hispànic alhora, majorment, estiguin situats dins el mateix sistema!* D'allò que es tracta és d'establir un clar protocol per mitjà del qual es mostri els dispositius manipuladors. D'una o altra manera, en general, els escalafonals, amb el seu silenci, contibueixen al manteniment del sistema. Per posar un exemple del domini oligàrquic espanyol, cit el cas de N'Álvaro Santamaria, catedràtic d'Història de la UIB durant dècades. Les seves lliçons, la seva activitat acadèmica i les seves publicacions són una notable mostra de la manera franquista de "fer Història". No només cultiva el nacional-catolicisme de sempre - ja són centúries que dura! -, sinó manté una campanya particular contra el concepte de nació catalana. Tot i que eren molts els professors que parlaven malament d'ell, el fet és que el Poder de l'Escalafó, de la "Càtedra", mai va ser discutit. No solament no va tenir "problemes", sinó que fa un temps el "Diario de Mallorca" va treure un suplement dominical, on el "Catedràtic" lliurava els fascicles d'una infecte "Historia de Mallorca". El nucli de la perversió del Saber escalafonal rau en que estableix un vincle total entre la categoria científica d'un home i el seu esglaió de l'Escalafó. És l'essència del burocratisme del Saber hispànic. Einstein tenia una humil feina a una oficina de patents a Zurich quan va enviar la seva famosa teoria als

Annals de Física de la Universitat de Berlín. D'immediat, un telegrama del Rector el cridava a la Universitat. Dins el sistema escalafonal hispànic tal fenomen és impensable.

Haurem de detallar de quina manera aquest sistema és una continuació del domini dels interessos de l'oligarquia espanyola. Haurem de veure com manté tots els vicis de la tradició "intel·lectualista" hispànica. I que és un sistema anticatalà i dirigit contra els interessos de les classes populars de la nostra nació. El nostre treball com a col·lectiu consistiria en fer uns escrits ben construïts de denúncia del sistema. Bé, perquè quedi clar, a en aquest grup hi ha gent de carrera, que són a l'Escalafó. No importa si hi són. Allò que importa és que la seva praxi intel·lectual denunciï el sistema.

En especial ens hem d'enfortir psicològicament contra la intel·ligència i l'habilitat d'alguns grans pesos pesants de l'Escalafó del MEC. La nostra consciència ha de ser més forta que la seva. *En cap moment hem d'acceptar una competició amb "l'equip escalafonal" dins el seu terreny de joc.* Això seria caure dins la ingènua trampa intel·lectualista, seria com a participar en una mena de concurs-oposició improvisat per a l'obtenció d'una "plaça" imaginària. La contessa, quan es doni, ha de ser dins el nostre planteig: no per a comprovar qui té *més saber* o la major o menor *vàlua d'unes investigacions*; no es tracta de fer *contraposicions de currícula*.

Cinquè Protocol.- **NEGACIÓ DELS SABERS PARAL·LELS.** A tot l'Estat, als darrers vint anys, s'han fet uns pactes i una redistribució de les noves àrees de Poder ideològic - i de les antigues àrees, també -. *Paral·lelament al saber escalafonal, es dona un altre sistema de Poder ideològic que es manifesta, sobretot, a través dels mitjans de comunicació, a través dels sistemes de producció de béns intel·lectuals, artístics, de contingut moral, etc.; a través de la premsa, en especial. Com a paradigma, cito En Baltasar Porcel. Aquest home, tot i no disposar de títols acadèmics, ha fet una sorprenent carrera per l'Escalafó del Saber Paral·lel.* En Porcel, així com molts d'altres escriptors, una vegada convalidat (la convalidació també la donen els mateixos cercles de Poder) el seu valor com a novel·lista català, i sense cap més prova que la seva capacitat per escriure novel·les, és *acceptat ofi-*

ciosament com a savi - àdhuc com a gran savi - sobre les més diverses matèries de coneixement. Són els Bisbes de Mallorca, els Llorenç Villalonga, els directors del Diario de Mallorca, els Manuels Lara, els comptes de Godò, els reis d'Espanya, els Jordis Pujol, els qui concedeixen els títols invisibles d'aquesta saviesa "paral·lela" a aquests individus que fan el joc al Poder establert. Són els polítics, els bisbes, els editors, els grups de pressió aquells que col·loquen els seus peons als concursos literaris, peons tant com a aspirant al premi o com a jurat del premi. Haurem de mostrar amb cura com una bona part dels escriptors "consagrats" deuen la seva florida pel seu compromís dretà amb els delegats del Poder (entenguï's: Mandarins locals, delegats del Senyor Bisbe, directors de diaris - que també són uns delegats-delegats d'En Pujol, delegats de la banca, etc., etc.)

Sisè Protocol.- **AFIRMACIÓ DE LA CIÈNCIA, NEGACIÓ DEL SABER POSITIVISTA,** en el sentit que no es tracta de fer una participació tardana a la cursa per la tècnica i la ciència (bé, per suposat, els catalans de l'Escalafó oficialment hi participen com a científics o savis espanyols). Per suposat, seria absurd impedir als catalans la seva participació a la cursa de la Ciència i de la Tècnica. No es tracta de res d'això. A l'hora actual, hem de negar el positivisme clàssic, entès a la manera que el va enunciar En Comte, com el saber que es posa la careta de l'abundor i l'eficàcia i de la bonesa d'una poc definida "Humanitat", però que en realitat és un discurs que no fa sinó reforçar tots els llocs comuns del conservadorisme social, polític, cultural, quan no del pur i simple reaccionarisme. En primer lloc, el Positivisme espanyol és un pseudo-positivisme. L'"Spanish system" és un dels sistemes de saber més ridículs del món. I, com tothom sap, tradicionalment, el de més baix rendiment científic i tecnològic de tot Europa, o quasi.

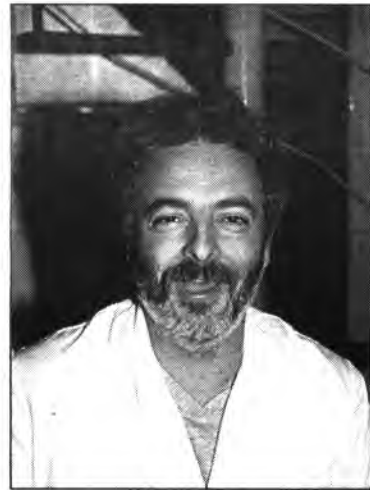
No hi fa res si un de la nostra confraria és físic o matemàtic o biòleg o lingüista, i és un savi de renom; allò que importa és que no vulgui reforçar l'"Spanish system", que estigui resolt a lluitar pel seu ensorrament.

Haurem de reconèixer el gran èxit del Positivisme seriós - el de les grans Universitats nord-americanes, per exemple - en el terreny dels descobriments científics i tecnològics. Però el nostre grup no fa

comtes de fer "treballs" a la manera positivista, ni en proposa. Pel contrari, hem de fer una argumentació sòlida contra l'esperit positivista que domina el món de la Ciència.

Degut als seus èxits, la màscara del Gran Positivisme (el Nord-americà, posem) és més mala d'arrabassar; però sembla que ens veurem obligats a fer-ho, a arrabassar-la, la màscara.

El programa positivista a molts de països - i, per suposat, a Catalunya - és realment encarnació del mite de Sísif. Té la boca plena d'alabança per la Ciència i per la tècnica, però, alhora tapa o amaga tot allò que hi ha de reprobable dins els ambients de la Ciència oficial. Hem de destacar que una cosa és la Ciència com a saber i una altra ben distinta el Poder que té un control hegemònic de l'organització burocràtica dels sabers científics. Hem de saber mostrar públicament la verdadera cara del Positivisme, un saber que esdevé un *Saber Inútil* pels interessos culturals de Catalunya. Amb insistència, hem de diferenciar entre dos tipus praxi positivista; un seria aquella praxi que varen portar a terme les grans nacions; Anglaterra, França, Alemanya, Estats Units, Itàlia varen emprendre una gran cursa pel prestigi que donava la Ciència; era i és una cursa positivista. L'altre seria el pseudo-positivisme com el que es practica a Espanya i a altres nacions en decadència. És com un coix que volgués participar en una cursa d'atletes de vàlua. Espanya i el seu imperi han fracassat estrepitosament en el terreny de la competició científica. La nostra postura ha de ser de denúncia de tota veleïtat d'intentar fer un *positivisme català*. Aquest si que és un positivisme demencial, el de les nacions oprimides, que, en aquest cas, voldrien presentar-se com si fossin lliures i poderoses! A l'època actual, el sistema d'ensenyament esdevé un *gran instrument d'alienació de les masses, i un suplici que marca les ments dels estudiants, des de petits*. L'haurem de debatre a fons a aquest tema. Ω

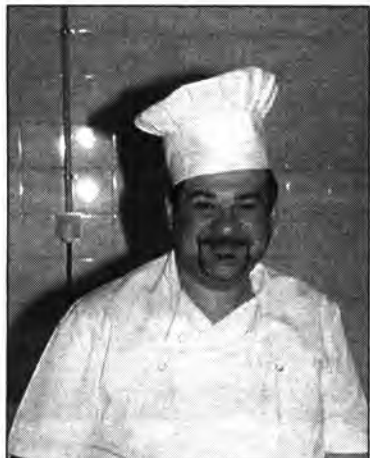
Fa 26 anys que en Julià Jaume regenta la **Pastisseria Margalida** a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Na Cándida Lozano, natural d'Extremadura, fa 24 anys que regenta la **Perruqueria Mari-Angels** a la barriada de Bons Aires de Ciutat. A la fotografia amb la seva parroquiana Alicia Calvente.

En Josep Manuel Ortín, natural de Múrcia, fa 4 mesos que ha obert la **Botiga d'Informàtica Orlop Software** a la barriada de Bons Aires de Ciutat. També té acadèmia i venda de consumibles. En Manuel és cunyat d'en Tomeu Sbert junior de s'Arenal.

En Miquel Segura, natural de Porreres, fa 16 anys que fa de pastisser, els primers 10 anys a Porreres i els altres 6 a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

BAK
PuntBak S.L.

INFORMÀTICA

Antoni Frau Gomila
DIRECTOR GERENT

Carrer Capità Salom, 26 Baixos
Telèfons 757280 - 755630
Fax: 751994
CIUTAT DE MALLORCA

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

Els germans Villalonga i la repressió contra el poble mallorquí

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

"Nos cabe el orgullo, a mi hermano Miguel y a mí, de haber representado siempre la resistencia anticatalanista en Mallorca".

(Lorenzo Villalonga, *Mi manifiesto*, *El Día*, 7-VIII-1936)

"Nuestra gran afirmación [...] es el nacionalsindicalismo. Así lo ha visto el genio del Caudillo y ante la voz de Franco no cabe discusión posible: Una patria (*España*), un Estado (*nacional-sindicalista*), un Caudillo (*Franco*). La situación no puede ser más diáfana".

(Lorenzo Villalonga, *Charla pronunciada día 31 de julio por Radio Mallorca. La guerra y el nacional sindicalismo*, *El Día*, 3-VIII-1937).

Es calcula que el nombre de morts provocats per la repressió al llarg de la guerra oscil·là entre 2.000 i 2.500 persones.

En la revista *El Mirall* (núm. 61, pàgs. 19-24) podem trobar una bona aproximació al que va ser el regnat del terror feixista a Mallorca. L'article "La repressió franquista a Palma", signat per Francesc Tur Balaguer, R. Carbonell, M.L. Lax i M. Ocio Villar, és ben representatiu al respecte. "Pel que fa a la base social dels represaliats, era molt homogènia: la classe treballadora, la base social de l'esquerra i al seu costat alguns membres de professions liberals i petita burgesia progressista. Hi hagué també algun cas d'empresonament de 'rics d'esquerra' als quals s'incautaven els béns. Es calcula que el nombre de morts provocats per la repressió al llarg de la guerra oscil·là entre 2.000 i 2.500 persones.

Les zones de Palma més afectades foren les barriades obreres, encara que la repressió s'estengué pràcticament a tots els barris de la ciutat. Els escamots feixistes actuaven a Son Rapinya, Son Serra, la Vileta i al bosc de Bellver, a més del mateix Castell".

A Mallorca els intel·lectuals d'esquerra foren cruelment assassinats pel feixisme i la dreta tradicional

A Mallorca, els intel·lectuals d'esquerra foren cruelment assassinats pel feixisme i la dreta tradicional. Un dels treballs més importants que s'ha fet a Mallorca damunt la repressió ha estat el suplement del diari *Baleares*, *Memòria Civil*,

que va coordinar i dirigir l'escriptor Llorenç Capellà de gener fins a desembre de 1986. Igualment bàsica per a copsar en tota la seva brutalitat la fondària de la repressió feixista és la consulta del *Diccionari Vermell* del mateix autor. Record ara mateix el llibre de Bernanos, *Els grans cementiris sota la lluna*, que tanta influència tengué en el meu particular descobriment de la brutalitat de la dreta mallorquina, o el més recent de l'amic Jean Schalekamp, *D'una illa hom no en pot sortir*.

Josep Massot i Muntaner, a la seva obra *Els escriptors i la guerra civil a les Illes Balears*, escriu també entorn de la repressió damunt els intel·lectuals d'esquerra (Biblioteca Serra d'Or; pàgs. 218-220): "Entre els milers de morts que, poc més o menys, produí l'onada de fol·lia que planava sobre l'illa -d'una manera 'il·legal', a la cuneta de les carreteres o a les tàpies dels cementiris, o d'una manera pretesament 'legal', a conseqüència de sentències de consells de guerra injustos i cantats per endavant-, no hi mancaren escriptors i persones relacionades d'una manera o altra amb el món cultural. Potser la xifra més elevada correspon als periodistes, amb noms com el d'Ateu (Mateu) Martí, comunista, director de les revistes *Nuestra Palabra* i *Sotana roja*, cruelment assassinat els primers dies de la guerra; Guy de Traversay, corresponent del diari parisenc *L'intransigent*, afusellat pels militars poc temps després d'haver estat fet presoner a Portocristo, a conseqüència de la carta de recomanació que Jaume Miratvilles, comissari de Propaganda de la Generalitat, li havia fet

per al capità Bayo; Pere Reus i Bordoy, jutge de Felanitx, director del setmanari *El Felanitxer*, executat després d'ésser sotmès a consell de guerra, per 'adhesió a la rebel·lió', el 4 de març de 1938; Gabriel Bua-des, sabater inquer anarquista, col·laborador -sempre en castellà- de *Cultura Obrera* i de la *Revista Blanca*, empresonat el juliol de 1936 i executat el 22 de juliol de 1938; Joan Montserrat i Parets, sabater de Llucmajor, militant destacat del PSOE i brillant col·laborador de l'òrgan socialista *El Obrero Balear*; Aurora Picornell, abrandada líder comunista de Palma, anomenada la Pasionaria mallorquina, inculta però molt intel·ligent, col·laboradora de *Nostra Paraula*, afusellada 'il·legalment', com Montserrat i Parets, mentre estava tancada a la presó de dones de Can Sales, el 5 de gener de 1937; Joan Mas i Verd, batle de Montuïri, militant d'Esquerra Republicana Balear, col·laborador de *Tribuna Libre*, *Ciudadanía* i *El Republicano*, afusellat al cementiri de Palma el 3 de setembre de 1936; Simó Fullana, membre influent del PSOE i col·laborador del diari de Palma *El Día*, segons *Mallorca Nova*; Miquel Duran i Rosselló, ex-estudiant jesuïta, director del setmanari republicà de Manacor *Nosotros*, mort el 4 de setembre de 1936, nebot de l'aleshores batle de Manacor Antoni Amer i Llodrà, àlies 'Garanya', assassinat el 29 de desembre de 1936, el qual també havia publicat alguns articles a la premsa...

Estaven relacionats igualment amb el periodisme els dos afusellats més coneguts de Mallorca, Emili Darder, batle de Palma i pun-

tal de l'Associació per la Cultura de Mallorca, i Alexandre Jaume, ex-diputat a Corts socialista que parlava i escrivia en castellà però que defensà àrdidament la catalanitat de l'illa. Havia fet i publicat alguna conferència escadussera un altre dels companys d'afusellament de Darder i de Jaume, Antoni M. Ques i Ventavol, del Consell Executiu d'Esquerra Republicana Balear i president de l'agrupació mallorquina del Rotary Club".

Els feixistes assassinaren maçons, republicans, anarquistes, comunistes, socialistes i qualsevol persona progressista

Com escriu Bartomeu Mulet a "Repressió franquista (assassinats i depuracions) contra el magisteri a Mallorca (1936-1939)" (revista *Lluc*, núm. 784, pàg. 26): "*España una, grande y libre*, havia d'ésser el mòbil ideològic per a justificar el totalitarisme en tots els àmbits de la vida col·lectiva. *España* havia d'ésser imperial i triomfadora. El catalanisme s'havia de desmembrar, i més si sonava a esquerranós, d'una manera arbitrària. Maçons, republicans, anarquistes, comunistes i socialistes també eren carn de canó. En Francesc Barrado en fou el responsable fins l'abril del 37, com a comissari de la policia política, d'aquesta repressió, perquè tot era *rojo i separatista*".

L'escriptor Jaume Pomar, en el seu llibre *El meu Llorenç Villalonga* (Editorial Moll, pàg. 45) descriu, quan parla de la revista *Brisas*, el món elitista i refinat en el qual estaven immersos els germans Villalonga, ben lluny del sentir del poble treballador mallorquí. Més que lluny, a les antípodes dels problemes de fam, misèria i ànsies de justícia i llibertat que sacsejaven els sectors més dinàmics de la societat mallorquina compromesos amb la República, el socialisme i el comunisme.

Jaume Pomar explica (pàg. 44) sobre Llorenç Villalonga: "Durant

els anys de la República es començà a emprar l'electroshock, que Villalonga considerava un bon mètode per guarir les depressions profundes i les fortes tensions emocionals". I, mentre el feixisme anava preparant la sagnant repressió del poble mallorquí, ell, despreocupat per tota qüestió solidària que fes referència al nostre poble, escrivia a *Brisas*, com ens diu Pomar (pàg. 45): "Parla d'un turisme refinat, artístic, paradigmàtic d'una vella civilització europea que ha iniciat la seva decadència... A la revista, les seves fotografies, articles, dibuixos, poemes, es barregen amb receptes de cuina o de rebosteria selecta, consells de bellesa, d'urbanitat o de sentit comú (com la recomanació de portar sabates marrons amb vestits del mateix color i no dubtar al respecte), notes de societat estrofolàries, modes, esports, etc.".

Llorenç Villalonga pren una posició activa en defensa del feixisme i el *nou ordre* sorgit de l'eliminació física i política de l'esquerra. Pel febrer del 37 són virulentes les seves col·laboracions a *Radio Mallorca*. Per a veure un exemple de la seva dèria anticatalana i antimarxista cal "egir" "Fascismo y Fronteras", publicat a *Última Hora* (18-II-37) i reproduït a *Cien años de Última Hora*, (Vol. I, pàg. 422).

Els germans Villalonga atiaren també l'odi vers el Principat i la catalanitat de Mallorca. Josep Massot i Muntaner, en l'obra citada (pàg. 212), escriu: "El 'Manifest dels catalans' es convertí en una autèntica obsessió per als feixistes i per als no feixistes mallorquins, atiat per Llorenç i per Miquel Villalonga, els quals durant el mes d'agost de 1936 expressaren públicament a la premsa de Palma el menyspreu que sentien envers la cultura catalana i envers els intel·lectuals que s'hi consideraven compromesos, amenaçats de mort o d'estranyament si no canviaven de rumb i s'adherien a la nova Espanya".

Miquel Villalonga: Jefe de Prensa y Propaganda, Radio y Censura en la Comandancia General de Baleares

Miquel Villalonga és nomenat (octubre de 1936), per part dels botxins del poble mallorquí, *Jefe de Prensa y Propaganda, Radio y Censura en la Comandancia General de Baleares*. Virulent, ataca els defensors de la catalanitat de les illes. Massot i Muntaner reproduïx alguna

E P I

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de **M. López Crespi**

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca** (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

L'activa militància dels germans Villalonga (Miguel i Lorenzo) fent costat als sectors més tenebrosos del feixisme mallorquí i internacional (Espanya, Itàlia, el nazisme hitleria) encoratjà els assassins de Josep Julià i Maria Pasqual, dels botxins del batle de Consell, Josep Pizà, del Batle de Porreres, Climent Garau, del dirigent socialista Joan Monserrat i de Miquel Montserrat, gerent de la cooperativa "Nueva Vida". El feixisme mallorquí assassinà prop de tres mil persones.

Emili Darder, batle de Palma; Alexandre Jaume, diputat socialista; Aurora Picornell, dirigent comunista i Joan Vidal, advocat i militant d'Esquerra Republicana són quatre entre els milers de persones assassinades pel feixisme mallorquí del qual eren agents actius els germans Villalonga (Miguel i Lorenzo).

citació de Miquel Villalonga: "No sé acumular ahora los reproches y advertencias que durante cinco años de mentida libertad impedísteis que os dirigiera". Tenia el cinisme d'adreçar-se als "escriptors de valfa" que quedaven "en nuestro mundo provinciano" i els demanava que continuassin "colaborando en nuestros periódicos locales", perquè convenia "dar la sensación de una absoluta normalidad" i no calia que tothom cantàs "las excelencias de nuestra revolución nacional-sindicalista": qui volgués podia descriure la bellesa d'un llibre, l'elegància d'una dona o l'harmonia d'un panorama...". (Els escriptors i la guerra civil..., pàg. 217).

Antoni Nadal diu de Miquel Villalonga: "...a partir de 1934 esdevingué l'ideòleg més considerable del feixisme a Mallorca...", i "L'octubre de 1936, la seva formació intel·lectual el portà a dirigir el Gabinet de Premsa, Ràdio i Censura de la Comandància, càrrec mitjançant el qual va fer algunes campanyes anticatalanistes, entre d'altres". Article "Miquel Villalonga" (Memòria Civil, 6-VII-86).

Antoni Nadal també és autor del treball "Els articles de Llorenç Villalonga", aparegut a la revista Randa (núm. 33, pàgs. 65-130), on podem constatar com el feixisme de Llorenç Villalonga perdura, segons pròpies declaracions, des de l'any 1934 fins al 1966. Escriu Antoni Nadal: "No obstant això, l'afecció de Villalonga pel feixisme ja venia d'abans: qui ho vulgui comprovar ho pot cercar en 'Centro' (Palma 1934) i en la col·lecció d'"El Día" de la Segona República. D'altra banda, l'afecció degué perdurar, perquè al final de l'any 1966 l'escriptor i psiquiatre, no s'estava de confessar que 'mi carnet [de falangista], que conservo, pertenece a 1936', i que

'ahora más que nunca, después de la Ley Orgánica que se votará el día 14, estoy donde estuve en 1936'" (pàg. 65 de l'article abans esmentat). I més endavant (pàg. 71) continua: "En realitat, seguint la caracterització ideològica dels règims totalitaris exposada per Manuel Ramírez, el feixisme de Villalonga es basa en l'espanyolisme, en l'antiliberalisme, en la concepció jeràrquico-autoritària de la vida i en la concepció 'harmònica' de la realitat política, social i econòmica: 'Nuestra gran afirmación [...] es el nacionalsindicalismo. Así lo ha visto el genio del Caudillo y ante la voz de Franco no cabe discusión posible: Una patria (España), un Estado (nacional-sindicalista), un Caudillo (Franco). La situación no puede ser más diáfana".

"Nos cabe el orgullo, a mi hermano Miguel y a mí, de haber representado siempre la resistencia anticatalanista en Mallorca" (Lorenzo Villalonga)

Pel que fa al conegut anticatalanisme dels germans Villalonga, l'historiador Antoni Nadal concreta (pàg. 76 de "Els articles de Llorenç Villalonga en temps de guerra"): "L'anticatalanisme de Llorenç Villalonga va anar augmentant progressivament d'acritud fins a assolir el paroxisme durant els primers mesos de la guerra, quan l'anticatalanisme va esdevenir consubstancial amb l'establiment del règim totalitari: 'Nos cabe el orgullo, a mi hermano Miguel y a mí, de haber representado siempre la resistencia anticatalanista en Mallorca'".

Bartomeu Mulet Trobat parla també del paper repressiu dels germans Villalonga (vegeu revista Lluç, núm. 784 pàg. 27), en referir-se a les depuracions i assassinats de mestres mallorquins: "Els

germans Villalonga, el Prevere i Director de l'Institut Bartomeu Bosch, foren corresponsables de la depuració, o personatges com Joan Capó, que inicialment hi participaren i que posteriorment en foren víctimes d'aquests afers".

Com expliquen Francesc Tur Balaguer, R. Carbonell, M.L. Lax i M. Ocio Villar ("La repressió franquista a Palma"): "Els presoners eren internats al castell de Bellver, al fort de Sant Carles i fins i tot hagué d'habilitar-se un magatzem de fusta, Can Mir, situat on avui es troba el cinema 'Augusta'. Al magatzem-presó de Can Mir hi havia un nombre de presoners que oscil·lava entre els 700 i els 1.000. Les condicions higièniques eren molt dolentes i la qualitat del ranxo ínfima. Al vespre tenien lloc les cridades de presoners 'posats en llibertat'. Posteriorment els assassinaven a una vorera del camí".

La pau dels cementiris i el reialme del terror que ajudaren a crear els germans Villalonga

El reialme del terror, ajudat pels germans Villalonga, s'instal·lava a Mallorca. I, com explica Jaume Pomar al seu llibre (pàgs. 48-49), arribava també l'hora de les girades de casaca i les traïdes a la democràcia i a la catalanitat de les Illes. Vegem la posició d'alguns dels intel·lectuals més destacats d'aquella època: "L'Escola Mallorquina era altament conservadora en matèria artística i, arribada l'hora, salvant les honroses excepcions de M. Ferrà i S. Galmés i potser algun altre, reclusos en un digne exili interior, pogueren demostrar que també ho eren en matèria política. Els exemples que podríem adduir, en actituds vitals o literàries, van de Ll. Riber fins a Maria Antònia

Salvà, passant M. Forteza, G. Cortès i diversos regionalistes que demanaren l'entrada en bloc dins Falange Española, a la qual cosa el Cap de Falange provincial, Alfonso de Zayas y Bobadilla, el sinistre marquès de Zayas, contestà que cada cas seria estudiat de manera individual".

És, emperò, la pau dels cementiris franquista la que marca el començament de la carrera de Llorenç Villalonga com a escriptor. Sembla que, amb la repressió, amb el silenci de tota mena d'oposició, amb l'afusellament i l'exili de les forces més dinàmiques i creatives de la societat illenca, es comencen a donar les circumstàncies ("una profunda reflexió")

adequades per a la creació que necessitava aquest falangista de primera hora. Jaume Pomar, en el llibre *El meu Llorenç Villalonga* (pàgs. 133-134), escriu: "D'altra banda, la convulsió històrica del país coincideix amb el matrimoni de Llorenç Villalonga amb Maria Teresa Gelabert i Gelabert, el 19 de novembre de 1936, a Sant Bernat de la Real. L'any següent, la parella es trasllada a Binissalem, protegint-se dels bombardejos". I continua: "L'escriptor es troba en una etapa de plena maduresa intel·lectual, física i emocional. Com a representant d'un tarannà anti-romàntic -a la manera de Goethe, Voltaire o Thomas Mann-, és en l'estabilitat i la felicitat matrimonial, que troba unes condicions propícies per bastir lentament, de forma el·laborada, una obra de gran envergadura. No creia en la soledat ni en l'angoixa com a motivacions literàries. Ben al contrari, la seguretat i el benestar actuen en ell com a fonts de creativitat".

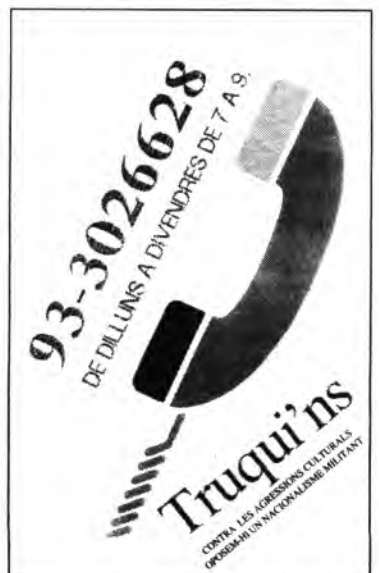
Per als professors i mestres d'escola mallorquins, no hi hagué, amb la victòria dels feixistes, tranquil·litat, pau ni repòs, a no ser la dels cementiris o l'exili.

Josep Massot i Muntaner ens ho fa veure ben clarament en el seu treball *Els escriptors i la guerra civil...* (pàgs. 220-221): "Un altre sector important de represaliats era el dels professors i mestres d'escola, objecte especial de denúncies, d'empresonaments i de depuracions. 'Els mestres d'escola -escrivia l'1 de gener de 1937 el *Diari de Barcelona*- han pagat llur tribut a l'obra feixista. Per la clerecia i els militars, el mestre d'escola és una nosa i per tant se l'han tret del davant i en pau'. La nòmina de morts d'aquest sector comença amb l'inspector d'ense-

nyament primari Fernando Leal López, assassinat a la carretera de Sóller el 27 d'agost de 1936, i continua amb Docmael López Palop, catedràtic de matemàtiques a l'Institut Balear que escrivia sobre temes d'astronomia, mort de malaltia -en qualitat de pres- el 28 de febrer de 1939. Un altre professor de l'Escola Normal, José M. Olmos, fou afusellat al final de 1936 a causa de la seva pertinença a la maçoneria. Més relleu tenien altres dos catedràtics de la Normal de Palma: José M. Eyaralar, autor de llibres pedagògics i de nombrosos articles a la premsa, vinculat al Foment de Civisme i a l'Ateneu de Palma, entitats igualment clausurades el 1936, malgrat el seu caràcter moderat, i Luis Ferbal y Campo, professor de francès a la Normal i a l'Institut, col·laborador als cursos de castellà organitzats per l'Associació per la Cultura de Mallorca i autor d'articles d'arqueologia a *La Nostra Terra* i al *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*. Tots dos moriren un cop alliberats, però hom considera que la presó fou causa directa de la seva mort".

Els millors homes i dones de Mallorca foren executats pels escamots d'afusellament feixistes

Els millors homes i dones de la generació dels anys vint i trenta; els esquerrans mallorquins que gosaren imaginar una Mallorca diferent d'aquella que dominaven aristòcrates, burgesos, militars i clergat; els mestres que cregueren en el paper alliberador de la cultura, eren executats sense misericòrdia en els murs dels cementiris de Palma, en el de Porreres, per Son Puigdorffila, a Son Coletes (Manacor), pel Camí dels Reis, per Son Pardo, a la Carretera de Sóller. Els camps de concentració i les presons s'estengueren per tot l'illa. Qui no recorda els noms d'inafausta memòria de Capocorb, Vellmarina de Lluçmajor, Can Mir, la presó de dones de Can Sales, Cap Gros-Alcúdia, Illetes, el Llatzaret del Port de Sóller, Son Granada, Sa Coma-Es Capdellà, el mateix Castell de Bellver...? Ω

Els Germans Company, originaris de Sant Joan, fa 10 anys que obren la **Floristeria Petúnia** a la barriada de Bons Aires de Ciutat. Són floristes de tota la vida. La seva padrina n'Àngela Cantarelles ja tenia una floristeria a la Plaça Major de Ciutat devers l'any 20, llavors al carrer Gabriel Llabrés, a la Plaça de l'Olivar i a la Soledat.

Són els germans Molina, naturals de Granada i fills de n'Antonio Molina. Fa 15 dies que s'han fet càrrec del **Restaurant El Punt** al començament del carrer Blanquerna de Ciutat. Abans aquest restaurant era regentat per uns alemanys.

En Miquel Àngel Leo i na Vanessa Losa, acaben d'obrir la **Farmasport**, una parafarmàcia a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

En Cristofor Capó, natural d'Alaró, fa 4 anys que va obrir una sabateria a mida a la barriada de Bons Aires.

Sa Pobla i Miquel Crespí Pons (el Batle Verdera)

Miquel Crespí i Pons.

L'Escola Graduada de Sa Pobla s'aixecà en una propietat de la nostra família (sa Tanca de Can Verdera) situada en el carrer dels Fadrins. "Sa Graduada", que anteriorment s'anomenava *Grup Escolar General Primo de Rivera*, fou bastida a sa Tanca de Can Verdera (un solar de 14.000 metres quadrats). El meu oncle Miquel Crespí i Pons, home sensible, preocupat per aspectes estètics i funcionals que aleshores molt poca gent tenia en compte, volgué el millor arquitecte per a construir les escoles del poble. I aquest arquitecte va ser Guillem Forteza (Ciutat 1892-1943), un amant de la nostra arquitectura popular que introduí el corrent racionalista en la construcció dels grups escolars d'Algaida, Bunyola, Montuïri, Muro, Santanyí, Vilafranca de Bonany, Jaume I i Sa Pobla.

A casa meua, just ben al davant des d'on escric aquest article, hi tenc la foto del meu oncle en el moment en què, acompanyat per l'Inspector d'Ensenyament, don Fernando Leal, el delegat governatiu i altres destacades personalitats de l'època, presideix l'acte de lliurament de les propietats de Can Verdera per a bastir-hi l'Escola Graduada. Era el dia 15 de juliol de 1925.

El 4 de març es realitza la subhasta de les obres. Subhasta que fou guanyada per mestre Pere Bennàssar Crespí i Reinés per 25.401 duros. Finalment la construcció anà a càrrec de mestre Antoni Balaguer que demanà -i obtingué- 133.997 pessetes per fer la feina amb els seus homes.

El mateix Alexandre Ballester, en la revista *Sa Plaça*, defineix el batle Miquel Crespí Pons i el seu pla per a tenir a Sa Pobla un cicle coherent d'ensenyament per graus -el més avançat del moment, segons els pedagogs, com a: "Batle d'agraïda memòria per a sa Pobla... diligent i perseverant en els afers públics, amb una filosofia política pròpia d'un patrici promotor de cultura i de benestar social".

La primera pedra d'aquesta magna obra que, amb el temps, ajudà a promocionar culturalment els al·lots i joves de sa Pobla, es col·locà el 27 de desembre de 1925. El dia de la col·locació d'aquesta primera pedra vengueren a l'acte el Governador civil Sr. Pérez G. Argüelles, l'Inspector Sr. Leal i el comte d'Alba Real del Tajo. Segons informen les cròniques foren rebuts per les autoritats locals que presidia el batle Miquel Crespí i el carrer Marina -per on passaren les autoritats- estava adornat amb 42 pins i un arc triomfal. Per la revista *Sa Plaça* sabem que el dia de la inauguració va ser el 10 de setembre de 1929. A més de les autoritats locals, hi eren presents -gràcies a les gestions del batle- el Cap de Govern, el general Miquel Primo de Rivera i Orbaneja i S.A.R. l'Infant Don Jaume de Borbó, duc d'Anjou i de Segovia, fill d'Alfons XIII (anys després, aquest darrer es casaria amb Manuela Dampierre).

Crec que seria el moment oportú de retre públicament al batle "Verdera" l'homenatge que es mereix. Alguns bons amics creuen que seria ja hora de batejar amb el seu nom el grup Escolar que ell, amb el seu esforç i les seves propietats, ajudà a aixecar. N'Alexandre Ballester ho ha deixat ben escrit quan ha dit: "El Grup Escolar, promogut per Miquel Crespí i Pons, el batle Verdera, va ésser un gresol d'ensenyament per a generacions i generacions de poblers". Per tant, els poblers i pobleres que aprengueren a llegir i escriure a Sa Graduada, el consistori que els representa, tenen la paraula.

MIQUEL LÓPEZ I CRESPI

LLIBRES QUE CAL LLEGIR Foc i Fum l'illa en calma de M. López Crespí

CARLES MANERA ERBINA, HISTORIADOR

Se'n podria escriure un llibre de la "feina" de clans i camarilles per promocionar "un nou valor", per silenciar-ne a un altre, d'oblidar per sempre a qui no combregui amb les normes d'obligat compliment.

Que tota activitat social crea grups i grupets no és una novetat. Les capelletes i camarilles són ben corrents en tots els camps professionals (metges, professors, arquitectes, etc.). De les capelletes i camarilles no se'n lliuren ni partits polítics ni sindicats obrers. I el camp de la cultura no n'es una excepció. Per a l'escriptor interessat entrar a elles esdevé un exercici "lingüístic" en el sentit fisiològic de l'accepció, una garantia segura de publicar i de relacionar-se amb aquest concret món intel·lectual. Fixau-vos en els títols que es publiquen cada any a Mallorca, i comprovareu que en un 70 per cent els noms són els mateixos que l'anterior, i també són gairebé sempre les mateixes col·leccions literàries que els editen. El favoritisme més barroer i vulgar és lloc comú de moltes d'aquestes col·leccions. Els cacics comarcals controlen així una parcel·la significativa de poder i determinats escriptors perden el caminar per córrer, en tant els hi assegurin una possibilitat de veure llurs obretes impreses. La nostra, a vegades, trista història literària, n'està plena de llibrets publicats per amiguisme, de llibrets pagats pel mateix autor, d'autors que paguen als crítics per tal de "quedar bé". Se'n podria escriure un llibre de la "feina" de clans i camarilles per promocionar "un nou valor", per silenciar-ne a un altre, d'oblidar per sempre a qui no combregui amb les normes d'obligat compliment.

Els servils dins del camp cultural: contra la qualitat literària i el compromís social

En aquest context l'aparició de dues obres (*L'illa en calma* i *Foc i fum*) d'un autor oblidat i silenciats per determinades esferes culturals illenques, no deixa d'ésser un focus d'interès per pròxims i aliens al nostre panorama literari. Miquel López Crespí, home d'una indubtable capacitat creativa, amb vint-i-set premis assolits arreu dels Països Catalans i l'Estat espanyol, amb sis llibres publicats i altres a

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

FOC I FUM

21

quaderns de la font del cargol

punt de sortir, esdevé un dels autors més guardonat en la història de les lletres mallorquines. Això motiva enveges i gelosies dels homeneus de sempre. A López Crespí no li perdonen l'èxit dins el seu camp, però sobretot el manteniment de les mateixes idees polítiques que defensava fa prop de vint anys. Pragmatisme i transició -oh, màgiques paraules!- estan renyades, en quant als conceptes filosòfics i polítics més profunds, amb l'autor de *Sa Pobla*. Els seus detractors tàcits (que li donen una hipòcrita abraçada al carrer) o públics (que el voldrien veure davant un escamot d'afusellament), tenen un nus a la panxa cada vegada que la premsa anuncia que *López Crespí, de Sa Pobla, ha obtingut el premi...* Paradoxalment -o no tant- la marginació d'aquest autor que no té vergonya -ai las!- de confessar-se comunista, es fa palesa a Mallorca, l'illa en calma que narra en el seu llibre publicat per la Diputació de València. Nogesmenys, i malgrat un cert i intencionat arraconament pels homes de les torres d'ivori, López Crespí continua amb una militància compromesa amb la causa del poble, la qual cosa no eludeix una qualitat literària indiscutible i reconeguda, sinó per petites capelletes d'aquí, sí per persones de vàlua literària d'arreu els Països Catalans. Per això, a un context dominat per llimacs i paràsits -com diu un bon amic meu- López Crespí, fugint de reformes polítiques fantasmagòriques, representa el sentit d'honestedat que necessita *L'illa en calma*, autèntic *Funeral de cendres* potenciat pels inquisidors de la lletra impresa. (1)

(1) Article publicat l'any 1984 en el suplement *Cultura* del diari *Última Hora*.

Políticament incorrecte (2)

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Si aprofundim una mica en l'actual llenguatge polític que en el primer article denominàvem llenguatge tapadora o bé llenguatge camuflatge, podem observar que en temes de màxima importància es duen a la pràctica, tot i que una petita dosi de perspicàcia posa en evidència la pota del llop del conte de les cabretes.

Els diferents estudis sobre moviments socials moderns ens situen en els Estats Units del Nord d'Amèrica, en una època de gran expansió de la productivitat, una creixent demanda de mà d'obra poc o gens qualificada i uns sous molt baixos per a la jornada laboral dels obrers mascles; és a dir, en un context que obre l'entrada (imprescindible pel sosteniment familiar dels obrers) de mà d'obra femenina en el món laboral. Aquestes dones foren majoritàriament treballadores no qualificades que obtenien uns ingressos que en determinades situacions els podien garantir la supervivència com a persones econòmicament independents. A partir d'aquí la història segueix el curs que tots coneixem: la possibilitat d'esser independent comporta la voluntat de poder-ho esser en realitat si s'escau, i les dones que tenien ingressos propis ja tenien aquesta possibilitat que no es reflectia més que en el món laboral. D'aquesta desproporció entre la percepció de la realitat i les expectatives personals en sorgirà el moviment feminista, que, a la

vegada, sembla que es troba a l'origen del moviment d'alliberament sexual (gais i lesbianes) i del moviment pacifista al principi.

El moviment feminista s'estén força ràpidament en els països occidentals amb una situació político-econòmica paral·lela a la nord-americana, per la qual cosa no ecllosionarà als Països Catalans fins ben entrats els anys 60 i estarà en màxima efervescència en la dècada dels 70 i part dels 80. Ara, però, sembla que va a la baixa. És cert que hi ha hagut grans avanços en el tema de la igualtat home-dona, és cert que la institucionalització del conflicte també ha permès l'equiparació legal de les persones dels dos sexes en l'ensenyament, la política o la feina, però també és ben cert que aquesta mateixa institucionalització s'està justificant en la consideració que cal consolidar els avanços ja aconseguits abans d'iniciar una nova ofensiva encaminada a augmentar el grau d'igualtat. I aquí és on tenim la trampa enverinada.

Ensenyament. Estudien tantes o més dones que homes. La fal·làcia dels números és impactant: Reallitzen estudis semblants en nivells i especialitat? Quina és la sortida laboral dels diferents estudis? Si la llei ens iguala, la realitat social ens separa: "la" mestra, "la" infermera, "la" caixera, etc. Com es pot veure, la lliure elecció duu a una posició laboral que sol generar menys recursos econòmics per-

sonals que les opcions majoritàriament masculines. Per què? Tal vegada caldria considerar que els valors i les actituds pròpies de la competència econòmica i la competició política en els seus nivells més "alts" han estat únicament definits des de la perspectiva masculina, la de sempre, i que, per tant, resulten escassament atractives per a aquelles dones que ja s'han situat en la zona mitjana/mitjana-alta dels espais de decisió. Caldria definir, així, un nou sistema de valors i actituds que contempli també el "punt de vista" femení: iguals no vol dir idèntics en els comportaments i les percepcions, òbviament.

I aquí tocam el moll de l'os. Què passa amb totes aquelles dones, la gran majoria de la població femenina, que no es mouen en el si d'aquests "espais de decisió", que no es troben en disposició de poder tocar "poder" en els nivells mitjà o alt? Passa que no compten gairebé més que per fer feina o per votar, passa que es mouen en els passadissos foscos dels sectors més desfavorits segons la denominada "lògica de la dominació". Són dones iguals en drets (més o menys) als homes que ocupen aquest mateix espai marginal en relació als nuclis de poder i de decisió, són persones també de classe baixa i de nació oprimida, però elles exclusivament han d'afegir un altre motiu a la seva situació de subordinació: són de sexe femení. Ω

El sistema educatiu belga, un exemple de respecte al pluralisme lingüístic

PER MARINA FERRA-HAMELYNCK

Bèlgica és un petit país comunitari que està constituït políticament com una monarquia federal composta per dos estats: Flandes (al Nord) i Valònia (al Sud). A la nació flamenca parlen el flamenc, que està emparentat molt directament amb l'holandès, i a la valona francès amb petites minories de parla alemanya, ja a la frontera amb la D.F.R. (República Federal Alemanya). La capital, Bruseles, té cooficialitat de les dues llengües majoritàries, el francès i el neerlandès.

El sistema educatiu belga contempla també el pluralisme idiomàtic i ètnic del país. La Constitució belga té garantida la llibertat d'ensenyament, i fins-i-tot existeix un ministeri d'educació per a cada comunitat de parlants. Així doncs, de l'ensenyament en francès i alemany s'encarrega el "MINISTÈRE D'EDUCATIONNATIONAL" i de l'ensenyament en flamenc el "MINISTERIE VAN ONDERWIGS". L'estructura dels distints nivells educatius intenta donar una resposta a la demanda del mercat del treball. L'Educació Preescolar (2,5 -6 anys) és optativa i gratuïta i té una taxa d'assistència molt alta, quasi arriba al 100% el nen ja aprèn a xerrar en la llengua materna. L'Educació obligatòria es divideix en Educació Primària (3 cicles educatius de dos anys cadascú) i Educació secundària, que es comença cap als tretze anys i es divideix en renovada (es divideix en 3 graus de dos anys cadascú i en quatre especialitats: general, tècnica, professional i artística) l'evaluació és continua; i en secundària tradicional que

conté dos cicles formatius de tres anys i que permet aconseguir dos certificats de qualificació. El primer havent superat el primer cicle seria el d'Educació Secundària Tècnica Inferior, amb opció d'anar al segon cicle i obtenir el títol d'Educació Secundària Tècnica Superior. Després de l'Educació Secundària obligatòria hi ha l'opció d'anar a l'Universitat. Tot això respectant la oficialitat lingüística de cada zona. Així doncs, Bèlgica és un clar exemple de què un estat plurinacional, que a més a més està constituït com una monarquia parlamentària, pot funcionar perfectament com una pàtria federal i respectar totes les minories idiomàtiques del territori. Podria ser un model a seguir per l'Estat Espanyol, ja que lleva en part la raó als qui dubten d'un regne democràtic i federal. Ω

FARMASPORT

Parafarmàcia

Material mèdic esportiu i ortopèdic
Montatge de farmacioles esportives

Carrer d'en Ramon Berenguer III, 16B.
Carrer de Blanquerna, 2A Tlf. 75 34 98/929 61 48 15
07003 CIUTAT DE MALLORCA

RESTAURANT

SA MOSSEGADA

Menús a 1775 ptes.
Dinars de nocces, comunions, banquets
Obert cada dia
Aire condicionat

Carrer Francesc Suau, 7
Telf. 29 97 59 CIUTAT DE MALLORCA

carpinteria

PRODECASA, S.L.

PROJECTES, DECORACIÓ, FUSTERIA I MOBLES DE CUINA

Carrer del Caporal Alomar Blanes, 27
Tlf. 20 96 78 - 75 80 61 - Fax 29 91 59
07010 CIUTAT DE MALLORCA

PASTISSERIA

LA MARGARITA

Carrer del General Riera, 31-Tlf. 293964
CIUTAT DE MALLORCA

STAR MUEBLES, S.A.

DECORACIÓ - INTERIORISME

EXPOSICIÓ I VENDA:
Carrer Ausiàs Marc, 36. Tlf. 75 45 46
07003 CIUTAT DE MALLORCA

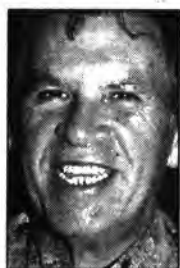
Escoleta d'Infants

CA NOSTRA

C/. Colliure, 44
Tel. 20 50 95

07010 PALMA DE MALLORCA

L'esperit republicà

Lumumbashi: El crepuscle encén estels (*)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

L'entrada a Kisangani, ara fa un mes, va significar el primer canvi d'orientació dels "mass-media" respecte de la Guerra del Zaire. Amb l'alliberament de Lumumbashi s'ha encès la Gran Llum informativa. Lumumbashi és la segona ciutat del Congo, amb una població al voltant dels 800.000 habitants. Principal nucli econòmic del país i capital de Shaba, la regió de gran riquesa en metalls estratègics: coure, cobalt, zinc. Coneguda amb el nom de Katanga, aquesta àrea va mantenir - i perdre - una guerra secessionista.

És més que probable que quan aparegui aquest article, les tropes d'En Laurent Kabila siguin a les vespres d'entrar a Kinshasa, la capital del Congo, si no és que En Mobutu ja hagi emprès el vol. L'alliberament de Lumumbashi ha deixat palès allò que ja estava anunciat: que l'Estat del Zaire (el Congo) és en total desintegració des de fa anys, que més que un Estat era una Cleptocràcia (així l'anomena un corresponsal nordamericà), que l'exèrcit oficial és un conglomerat de bandes armades que es mantenen per mitjà del saqueig permanent del territori que ocupen; per allà on passen, arrassen. Aquestes colles de militars facinerosos fa anys que no perceben la paga de l'Estat. Al seu costat hi ha els bandits-mercenaris - hutus, servis, ucraïnesos, ... -, així com unitats especials de l'exèrcit francès i, també, equips francesos d'agents secrets (una mena de James Bond a la francesa) especialitzats en la desestabilització d'Estat febles.

La premsa espanyola no solament ha fet el gir informatiu. Els gran diaris hispans han establert enviats especials al Congo amb la intenció d'aconseguir cròniques de primera mà (Home, és una qüestió de prestigi!). Així el diari **El Mundo** ha decidit jugar fort i ha desplaçat a Kinshasa N. A. Rojo, un prestigiós periodista que va fer les cròniques de la Guerra del Golf, a Bagdad estant. **L'Avui**, a la fi, va abandonar la línia informativa de campanya a favor dels refugiats; línia aquesta que és al servei dels interessos estratègics de França i del

Vaticà (i, en concret, de l'Església catòlica hispana i de la catalana). Potències ambdues que han donat suport al dèspota Mobutu fins al darrer moment. Hem de prendre nota que la multinacional vaticana és una rara planta que només va esponerosa dins coves on abunda la pobresa, la ignorància, la mentida i la submissió. De seguida que un poble s'allibera de l'opressió, la multinacional negra plega veles. Per descomptat, **L'Avui** no disposa d'enviat especial al Congo. És un periòdic de mitjans modestos, hom podria pensar; però, en aquest cas, amb més motiu, hauria de mirar amb què fa les despeses. No envia corresponsals als punts calents i, en canvi, es permet el luxe de tenir enviades especials a punts absolutament freds (**L'Avui**, 13.4.97, Na N. Viladot, e.e. a Estrasburg, fa una entrevista a la batllessa de la ciutat). Vaja notícia calenta! I la informació sobre Albània la carrega a la corresponsalia de Roma, la qual no pot transmetre sinó refregits de la premsa italiana). Ara, els mitjans catalans donen una informació mediocre sobre les "negociacions per un alto el foc" entre els bàndols enfrontats.

Amb la fatxenderia que els caracteritza, els periodistes espanyols es mostren ufanosos d'haver desembarcat al Congo. No se'n adonen que la premsa nordamericana, la britànica i l'alemanya ja fa mesos que té desplegats enviats especials a la zona de l'Àfrica Central. I les cròniques no les fan des de Kinshasa, la capital sotmesa al terror de la guàr-

dia pretoriana d'En Mobutu, sinó des dels fronts de la Guerra. Fan llum sobre la vasta àrea que abraça la meitat est del Congo (també han ofert informació essencial sobre les condicions socials, polítiques i econòmiques de les regions dels Grans Llacs. És el crepuscle del Règim i, arreu, s'encenen els estels informatius. "Fronts de Guerra", és un dir, per què, pròpiament, no n'hi ha de fronts. El vertader exèrcit és el de l'Aliança. Les bandes armades d'En Mobutu es retiren dels punts on havien estat concentrades, tan bon punt arriben les forces d'alliberament.

França és la gran derrotada. I el Vaticà. El somni francès era mantenir i reforçar la seva àrea d'influència a l'Àfrica Central. El Zaire (el Congo) era la peça mestra del castell imperial francès. De manera convergent, l'Església Romana pretenia fer del Congo el gran baluard africà del catolicisme. Durant cent anys, els fusells belgues, primer, i les metralladores franceses, després, feren del Congo la terra promesa per als frares i monges catòlics romans. Es sentien blindats contra la competència dels missioners protestants i musulmans, aquells frares.

Els francesos de la França decadent i xenòfoba de cada vegada són més neuròtics per qüestió de la llengua. La defensa de la llengua francesa al món es converteix en una qüestió essencial, prioritària. La defensa de la "Francophonie" esdevé una qüestió d'Estat. El Congo era - és encara - l'Estat amb més

parlants francòfons del món, després de França. Aquests perversos presenten el genocidi cultural congolès com una tasca de "civilització". Amb el seu desvari i infatuació, els imperialistes encara pretendrien que els pobles destruïts els estiguessin agraïts. És allò dels llibres d'Història d'Espanya que expliquen que la llengua espanyola fou un dels gran beneficis que reberen els indis d'Amèrica. Malgrat l'opressió cultural, els pobles del Congo no han perdut les senyes d'identitat, emperò.

La premsa i les cancelleries es pregunten a veure quines són les intencions d'En Laurent Kabila i quin és el programa polític de l'Aliança de les Forces Democràtiques del Congo. De moment, només sabem d'uns pocs gestos d'En Laurent Kabila i de la seva gent. Però són gestos molt significatius.

A Kisangani, davant una multitud que l'aclamava coma alliberador, En Kabila els va parlar, no en francès, sinó en swahili, que és l'idioma africà que fa de llengua franca al Centre d'Àfrica entre nombroses poblacions autòctones (A Kènia, és l'idioma oficial, juntament amb l'anglès. És una marca que assenyalava la diferència entre la dominació britànica, de tradició respectuosa, i la francesa i espanyola, obstinadament destructives de les cultures dels pobles dominats. Això fa avinent recordar que el català fou declarat idioma oficial durant el domini britànic de Menorca).

Els soldats de l'exèrcit d'En Kabila, no saquejen les ciutats allò on entren, sinó que els treuen els bandits de sobre. Són joves voluntaris que creuen amb la promesa del seu Cap de construir un nou

Estat del Congo democràtic. I no roben, sinó que paguen allò que compren. I són de diverses ètnies i nacions. Això significa que creuen amb la promesa de concert democràtic per a una federació o confederació de pobles congoleesos.

El nom també esdevé un gest simbòlic. Tornen a anomenar "el Congo" a l'Estat, en lloc del nom oficial de "el Zaire". El projecte és clar: recuperar la llibertat, recuperar les senyes d'identitat, recuperar les llengües pròpies, guanyar la dignitat, cercar una via africana cap a la modernitat.

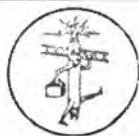
En Laurent Kabila fa gestos molts clars, capaços d'entusiasmar a les poblacions del Congo. Però no només fa gestos o promeses. De bon començament, va dirigir la revolta dels tutsis banyamulenge de la regió oriental, ara fa set mesos. Va ésser capaç de crear un exèrcit multi-ètnic. Un exèrcit del poble militarment superior a les bandes de mercenaris d'En Mobutu.

Si la rapidesa de l'avenç de les forces d'alliberament ha estat un prodigi, encara ho és més la capacitat d'organitzar el nou Estat per part del govern provisional d'En Kabila. Goma, la ciutat tutsi, fa de capital efectiva. Sembla com si tothom hagués estat sospirant per la vinguda d'un salvador que els tragués del Caos. En menys d'un mes, s'ha posat en funcionament la màquina productiva del país amb un ritme frenètic. Les grans companyies també estaven a l'espera. Grans empreses sudafricanes i nordamericanes ja han fet concerts econòmics per posar en explotació immediata les riqueses mineres, així com reconstruir les infra-estructures del país. I això ja no són simples gestos. Segons el **Herald Tribune** (a la portada), 18.4.97, la companyia **America Mineral Fields** va signar un contracte d'un bilió de dolars amb el Govern de l'Aliança. Hauré de tornar sobre el tema. **Ω**

(*) És un manlleu del títol d'un llibre de poemes d'En Miquel Bauçà.

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Rètols Lluminosos

neonneoneon

Palma-Lux

neonneoneon

Ausiàs March, 4. Tlf. 29 33 55. Fax 29 31 03
07003 CIUTAT DE MALLORCA

COPISTERIA COPIRAY

- ➔ Revelat de fotos
- ➔ Fotocòpies a color
- ➔ Enquadernacions toms i enciclopèdies

NO TANCAM AL MIGDIA

Carretera de Valldemossa, 66 (devora Pryca) - Telf. i Fax: 20 42 11 - Ciutat de Mallorca

ORLOP SOFTWARE, S.L.

Organització, Logística i programació
Centre de Formació Informàtica
Carrer Mare Jeanne Jugan, 3 - baixos
Telf. 971 - 76 30 33. Fax. 971 - 76 30 35

La rauxa L'atac dels dobermans

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

DOBERMANS, dobermans a decenes, a centenars, a miler.... Dobermans disfressats de demòcrates, amb corbata i El País sota el braç, "progres" de museu, esquerrans reciclats a centristes, nous cabdills de despatx. DOBERMANS! Tothom demòcrata, ja no tenim dictadura, visca el rei!, visca la Constitució del 78 i el seu democràtic article octau!, visca la democràcia burgesa! DOBERMANS! A acabat la lluita, Franco a mort, tothom a casa a veure Tele 5 i Canal 9, quines mamelles les d'aqueixa rossa! Què maravillosa és la democràcia, que ara tenim televisió digital i tot. DOBERMANS! Avui ja no es tortura, això era abans. Visca la Llei i els Estatuts d'autonomia, el principatí, el valencià i l'illenc! La pell de bou, i tots dintre tocant les castanyoles. DOBERMANS! No has anat a la tercera planta de El Corte Inglés encara?, alhesores no saps què significa ésser jove. Samarreta made in USA, o una de millor, amb la "roja y guarda" al coll. Coca-Boja, el refresc de les noies maques i simpàtiques, baix en calories i E-239, magnífic per a potenciar l'estupidesa. Sensació de viure. DOBERMANS! Un "cubata" a la mà, i a ballar "bakalao" tota la nit, que és música sense lletra per a idiotes sense cervell com tu, per a que no t'acostumis a pensar. Més fort, més fort, més ràpid, més ràpid, més vats de potència! No pensis, no pensis, no pensis...., ja ho fem nosaltres per tu. No et revoltis, no et revoltis, no et revoltis... Així, bon nen de mamà, i de papà i de l'Estat. No raonis, no raonis, no raonis... La vida és bella, sense problemes. Dont worry, be happy. Jove automàta, obeeix! Què fan avui els famosos?, l'Hola t'ho conta tot. No pensis, no pensis, no pensis.... DOBERMANS!

I la Revolució?, què és això?, per on queda això?. Ets jove?, doncs allibera't, que no et comprin! Vols tastar el dolç sabor de la rebel·lia?, trenca barreres, les internes i les externes. Lluita dintre de tu, i mata al teu jo burgès, que triomfi el rebel. Pensa, pensa, pensa... Expressa't. Que no et callin!

A Sud-Àfrica, l'Executive Outcomes, la multinacional dels mercenaris: maten a bon preu. El poble vol enderrocar la teva democràtica dictadura?, nosaltres te la salvem. A bon preu. I ianquis a Somàlia, i ianquis a Amèrica Llatina, i ianquis a la televisió. I Javier Solana, la titella dels ianquis, a l'OTAN. I l'Estat espanyol, la titella dels ianquis, als Països Catalans. DOBERMANS!

Raona, raona, raona,.... I el rei Borbó de vacances a Mèxic i als Estats Units, i el Chaves a Cuba. I l'altre dia vaig veure un nen petit amb el cabell llarg i escabellat, que recercava menjar en una galleda d'escombraries. DOBERMANS! Mira i pensa. Pensa, pensa, pensa... El dictador del Zaire, Mobutu Sese Seko, descansant a la Costa Brava, a la dolça Occitània. Estat francès, amic de Mobutu. La gent morta en els camps. Cap cosa que menjar. Refugiats malalts i famèlics. Nens i nenes orfes i òrfenes, esquelets humans vagant sense esperança. Cossos podrits. I Mobutu descansant. L'Estat francès, amic de Mobutu. La Unió Europea, amiga de Mobutu. Germans negres morint a l'Àfrica. I Mobutu de vacances, descansant. Descansi en pau. DOBERMANS! Rebel·la't, rebel·la't, rebel·la't... I el rei Borbó de viatge a Mèxic i als Estats Units. Bons sopars, bon cava, bons canapès, bones festes. Quants polítics llepaies fent-li la gara-gara a l'amic Juan Carlos, l'amic dels nens, dels indígenes i de la democràcia. Mèxic, país de llibertats; Estats Units, país de llibertats. Indígenes morint, més que vivint, en la més absoluta misèria. I els suburbis plens de pobres que mengen papers i escombraries, i que hi viuen en barraques plenes de rates i brutícia, què? I el Fons Monetari Internacional, què? Amb els rics, com sempre. Amb el capital, com sempre. DOBERMANS! "Corea guanyà la guerra contra l'home blanc amb només un cossí d'arròs, unes sabatilles de lona i un fusell", ho digué Malcolm X. Amèn. Timor, al cor. No al genocidi. Juan Carlos, González i Pujol van a Indonèsia i es fan amics dels assassins. Les cabres tiren al mont. No més massacre, Timor lliure! DOBERMANS! A Guinea Equatorial, el poble bubí resisteix a Teodoro Obiang Nguema. A Àsia, menors d'edat venuts a una bona titola capitalista, carn jove i fresca per a un bon porc farcit de bit-

llets. Joventut venuda, joventut perduda. Els nois i noies pobres no saben somriure. DOBERMANS! Polinèsia, ocupada pels gavatxos, com la Catalunya Nord. Bombes atòmiques per als aborígens. Lliberté, igualité et fraternité. I el drap tricolor cremant-se entre les nostres mans. DOBERMANS! I els kurds? L'estat turc amic dels Estats Units. Prou genocidi! DOBERMANS! Palestins cremant banderes dels EE.UU. Ianquis amics de Franco. Ianquis enemics dels catalans. Ianquis enemics dels palestins. Catalans amics dels palestins. Catalans enemics dels EE.UU. Solana amic dels EE.UU. DOBERMANS! Multinationals del capital. Explotació il·legal de la reserva indígena brasilera, on els nens i nenes Yanomamis són decapitats amb matxets. DOBERMANS! La Llei d'Estrangeria tortura i assassina. Llei d'Estrangeria per a la reina Sofia. DOBERMANS!

Som afro-catalans, perquè la raça humana (l'única raça que existeix) nasqué a l'Àfrica. Salutacions als magrebins que, estiu rera estiu, passeu pels Països Catalans camí de la vostra terra que tant estimeu. Germans africans que veniu a treballar al nostre país, defenseu aquesta terra nostra que també és la vostra, i ajudeu-nos a conquerir la llibertat. Als berebers, als tuaregs, als saharauis, als egipcis, als tunisencs, als marroquins,...., AS-SALAAM ALAIKUM. Els tam tams dels pobles oprimits ressonen amb força. Afro-catalans, afro-gallecs, afro-corsos...., hem d'aprendre de derrotes passades i no defallir mai en la lluita contra la injustícia. Com al poema de G. Jalil Gibran: "Derrota, ma derrota, el meu valor indòmit immortal. / Tu i jo reirem junts amb la tempestat, / I junts cavarem tombes per a tot el que mor en nosaltres, / I hem de dreçar-nos al sol, com una sola voluntat, / I serem perillous".

A Lucrècia, amb tot l'amor del meu cor. Ω

En Segura va cop piu

En Segura ja no escriu, res del seu padrí Canyelles, ja no xucles ses mamelles que no xerres ni en dius piu? L'has mostrat bé a ne's llautó de poca objectivitat com ho feies de la C.A.P. d'en Berga es teu companyó. Solies donar lloances en lloc de donar llandera, o un vedanc de prunera, per ses cuixes i ses anques, a n'aquests dos personatges. Jo som un obsessionat, així tu m'ho vares dir, i ara en Guillem Crespi, te vol dir sa veritat. Vares dir que no sabia de xerrar ni de glosar, bé he pogut demostrar sa meva sabiduria, en la qüestió del versar. Si això no és la veritat, esper la teva contesta, serà forta sa tempesta, si em dius qualche disbarat.

Guillem Crespi
-Cremat- de Sa Pobla. Ω

Fa 23 anys que en Tomeu Nicolau, natural d'Esporles, regenta el Taller Xispàtronic a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Fa un any que na Martina Serra, natural de sa Pobla, regenta el Bar Viena a la barriada de Bons Aires.

Na Meryl Jones, natural d'Anglaterra, fa 10 anys que regenta l'Acadèmia WYN d'Idiomes. Una acadèmia on s'ensenya francès, anglès i alemany, a la barriada de Bons Aires.

En Gustau Paires de Ciutat, fa 15 anys que te un taller de sabater ataconador a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Les madones i els empleats del Taller de Rètols Palma Lux a la barriada de Bons Aires.

CENTRE TERAPEUTIC

José M.ª Torres Rudilla
TERAPEUTA MANUAL

C/. Soldat Soberats Antoní, 7 baixos
Tel. 75 88 42 (hores convingudes)
07010 CIUTAT DE MALLORCA

En Juan José Gomarits, natural de Jaén, fa mig any que ha obert la **Botiga d'Informàtica W MEGA** a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Na Maruja Fernández, natural d'Andalucía, fa 15 anys que regenta un **Saló d'Estètica Dansa i Gimnàstica** a la barriada de Bons Aires.

En Tomeu Gelabert, natural de Lluçmajor, fa 8 anys que ven el Cupó dels cecs a la barriada de Bons Aires de Ciutat. En Tomeu va quedar sense cames degut a una avaria amb una motocicleta quan tenia 15 anys.

En Manuel Hidalgo i en Serafí Gutiérrez s'associaren ara fa 18 anys per fundar la **Botiga Star Mobles** a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Morirà la nostra cultura?

PERE FELIP I BUADES

Aquest mes d'abril passat, altra vegada, a la Ciutat de Mallorca, i enguany també a alguns pobles de la part forana, s'ha celebrat la Fira d'Abril sevillana.

És evident que la Fira d'Abril és un dels màxims exponents d'una cultura que engloba una llengua, una música, unes cançons, uns costums gastronòmics... En una paraula, andalucisme d'Andalusia, copla, cançó espanyola, espanyolisme i olé.

Tot això molt acceptable i lògic dins del seu entorn natural: Espanya i Andalusia: no tan acceptable ni lògic quan se realitza fora del seu entorn geogràfic. Respectable pel que significa d'unió amb els vincles propis d'allà on un va nèixer i d'estimació a la terra que el va veure nèixer. Per això mateix, nosaltres respectam el fet que els andalusos que viuen a Mallorca, estimin més

la seva terra i la seva cultura, que la nostra terra i la nostra cultura. Allò que no entenem és que molts de mallorquins no estimin la seva pròpia terra, la seva pròpia cultura i la seva pròpia llengua.

Tampoc no entenem a les institucions públiques, que són de tots, no sols dels andalusos, alemanys, castellans i gallegos (també ho són dels mallorquins), destinin tants de recursos polítics, econòmics, socials, culturals i religiosos, per a fomentar el desenvolupament de totes aquestes cultures forasteres, i de cada dia més, estiguin assassinant la cultura autòctona, moltes de vegades davant el silenci dels anomenats partits nacionalistes de les Illes.

Així, llegim a la premsa, que l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca ha destinat tretze milions de pesetes a l'organització de la Fira d'A-

bril. I quan serà que l'Ajuntament destinarà una quantitat similar per organitzar una fira mallorquina? I que no em diguin que l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca dedica molts de milions a les Festes de Sant Sebastià, perquè aquestes festes són per promocionar les cultura forastera de manera molt majoritària. Les demostracions culturals mallorquines se redueixen a la Plaça de Santa Eulàlia, mentre a les altres, les orquestres i els cànctics són ben forasters. I quan serà que el Consell de Mallorca ajudarà a la cultura catalana? I que me'n deis del Govern Balear? Ajuda a la cultura autòctona? I què espera el nostre poble per ajudar-se a ell mateix recolçant totes i cadascuna de les manifestacions culturals populars que s'esdevenen a Mallorca: Ball de bot, concursos de cançons, recitals de cançó en català, teatre, exposicions, conferències?

Avui, vull denunciar, a través de les planes de L'ESTEL DE MALLORCA, el que de cada vegada més s'organitzi a Mallorca, actes que ajudin a esclafar la ja molt debilitada cultura mallorquina. D'a-

questa manera, els actes de multituds, avui en dia, a la Ciutat de Mallorca, són els organitzats pels foranis. Com a exemple hi pos la Fira d'Abril, que és el més clar exponent de la intencionalitat de substituir la cultura mallorquina per l'andalusa espanyola. Cal recordar que, durant el passat més de març, fou inaugurada una emissora de ràdio en alemany, aquí a Mallorca, quan encara no hi ha cap emissora que emeti en català.

Nosaltres, els mallorquins, som tolerants i respectuosos, i jo me deman si això és així, o si el que realment som és, uns cap de fava.

Amb una paraula; hauríem de recapacitar i abandonar aquest menefotisme i comoditat, i ajudar en tot allò que puguem al desenvolupament de la nostra cultura assistint als actes que organitzen les diferents associacions, i exigint a les Institucions que ens recolzin més, molt més del que avui fan. De no fer-ho així, el camí és clar: ens estam morint com a poble, com a cultura, com a llengua amb les nostres tradicions i costums. I és una llàstima. Ω

ESPANYA ÉS UN MAL NEGOCI

“Per fer de puta i no guanyar res, val més ser honrada”

JAUME SIMONET I BORRÀS

Des de l'Edat mitjana i fins a mitjans segle XX, a Ciutat, l'ofici més antic del món estava centrat als voltants del que és ara el Mercat de l'Olivar, entre l'Església nova dels Caputxins i la Capella de sant Antoni, on un temps hi havia el Convent de les Monges de l'Olivar. Degut a la construcció del Mercat de l'Olivar, les monges se mudaren a s'Esgleietta i el bordell canvià en seu emplaçament a la barriada de sa Porta de sant Antoni, al lloc on avui encara hi és.

A les darreries dels anys cinquanta, na Loli, era una de les dones que provà de fer carrera, i segons diuen, era una bona professional, fins i tot, asseguren els qui la conèixeren que feia feina a escarada, això li permetia guanyar molts de doblers, però

també diuen que igual que madó Coloma, tenia un macarró que li escurava quasi tot allò que guanyava; baixada de calces d'ella, sis duros per ell. Ella ho sabia i callava perquè deia que ell la protegia. Fa pocs anys la vaig veure per Ciutat. Semblava una pedassera, dormia al carrer i demanava almoïna. Na Tonyi en fou una altre també ben coneguda, tant per la feina ben feta com pels parroquians fixos que tenia. Aquesta, però, no tenia cap macarró i duro que arplegava, duro que guardava. Quan se va retirar, se'n va anar a viure a la Bonanova i mai li va faltar un plat calent a taula. Deia que per fer de puta i no guanyar res, valia més ser honrada. I és que hi ha qualque dona que ha après més fent el carrer que qualque home anant a la universitat.

Mallorca és una illa de la Mediterrània, on la gent fa feina de valent per sortir endavant, prosperar i viure bé. És una gent que es desvia per millorar la seva economia i sempre acaba la temporada amb uns bons estalvis. Però té un Estat que els hi fot quasi tots, i amb l'excusa que està protegida, duro que entra a Mallorca, deu reals que l'Estat se'n duu. Si això continua, arribarà el dia que hauré de demanar almoïna per sobreviure, ja que quedarem ben escurats.

Un altre cas es l'Estat de Malta, petit arxipèlag de la Mediterrània, format per les illes de Malta, Gozo i Comino, que durant els segles XIII, XIV i XV va formar part de la Confederació Catalano-Aragonesa. Tota la seva extensió no arriba a la del municipi de Lluçmajor i des del

1964 és una nació independent. Tenen sort de no tenir cap estat macarró que les protegeixi, i d'aquesta manera tot allò que guanyen és seu. Tenen un present prou clar i un futur ple d'esperança, ja que tots els seus impostos se queden allà i no han de repartir amb ningú allò que tant els ha costat estalviar.

Arribats a aquest extrem, caldria que els mallorquins recordàssim les paraules d'aquella dona del carrer que deia que "per esser puta i no guanyar res, valia més ser honrada" o dit d'un altre manera, "que per esser dependents i estar a les ordres, val més ser independents i comandar a ca nostra". I que si Espanya vol doblers, idò que faci feina i ens obli di a nosaltres. Que lo nostro és nostro. Ω

Un altre aspecte que es deixa completament de banda és que bona part dels alemanys que viuen a Mallorca sí que s'integren, culturalment i lingüísticament, en qualque tipus d'identitat diferent a la seva. La majoria d'alemanys que viuen a Mallorca, per exemple, saben parlar (amb més o menys competència lingüística) l'espanyol; la majoria tenen qualque noció d'allò que és més vistós i emblemàtic de la cultura espanyola. Els alemanys de Mallorca, per tant, acaben constituint un subconjunt integrat en la

Invasió alemanya (i II)

cultura espanyola. Un subconjunt integrat, per tant, dins la principal cultura no integrada en el si del nostre arxipèlag.

Aquest és l'autèntic problema: els espanyols no s'integren majoritàriament a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, però els alemanys sí que s'integren com a espanyols, amb la qual cosa col·laboren a la desintegració cultural i nacional del nostre país.

Afirmar que els alemanys constitueixen un problema per a la cohesió social de Mallorca és fer espanyolisme pur i dur. El nacionalisme espanyol es manifesta precisament d'aquesta manera. És com encendre's contra els canadencs perquè no deixen que els gallegos pesquin halibut al Mar de Terranova. Denunciar la interferència de la llengua i la cultura espanyoles en procés d'integració de la gent forània a les illes Balears

i Pitiüses és situar el problema al seu lloc i parlar-ne amb propietat. **Bernat Joan i Marí**. Pres. d'Esquerra-Republicana. Illes Balears i Pitiüses

Nota de la redacció: La polèmica i l'intent xenòfob anti-alemany, ha esta provocada pels poders fàctics espanyols, com a cortina de fum, a fi que els mallorquins ens oblidem de qui són els autèntics colonitzadors amb els seus exèrcits d'ocupació, la seva policia, les seves escoles, la seva justícia, la seva hisenda que ens espolia i un llarg etcètera com el que totes les emissores de ràdio, la majoria dels diaris, revistes i cines de les illes Balears i Pitiüses, siguin en espanyol. El més trist del cas, és que gent nacionalista i independentista de la nostra terra, hagi caigut en aquest parany. Ω

LA INTOL·LERÀNCIA

PER PERE GRI

Una tasca que els mafiosos solen complir a la perfecció és la col·laboració d'intents considerats socialment subversius, però moltes vegades les mesures que prenen van en contra de la justícia social. Racisme, nacionalisme, militarisme, anticlericalisme, culte a la família, control gelós de l'aparell educatiu i informatiu, antiintel·lectualisme, corporativisme, són les característiques que Togliatti i Podantzán codificaren respecte al feixisme i que també poden ser aplicades a la nostra màfia. Per un altre costat, el suborn polític basat en el foment de la indiferència dels ciutadans i la conformitat amb els governants, segons deia Richard Nixon, corromp les institucions governamentals i subverteix els processos democràtics. Segons Nixon, "els criminals organitzats es suporten en el terror físic i en la intimidació psicològica, en les represàlies econòmiques i en el seu propi cos de "lleis" i "justícia" i, d'aquesta manera destrueixen i saquegen l'autoritat dels òrgans legalment constituïts". No hi ha dubte, doncs, que la delinqüència organitzada i la corrupció política van acompanyades.

Els mafiosos ho tenen fàcil per trobar feina i obtenen defensa en els litigis. Al mateix temps, ofereixen al "fort" la disponibilitat d'un poder per mitjà del qual podrà menysprear de manera continuada l'obligació de la llei. En la forma originària de la màfia, els grups de clients tenen el seu protector a la regió o a la ciutat, defensen la seva persona i el seu patrimoni i executen les seves venjances, són un instrument dòcil dels seus capri-

cis i de les seves ambicions, però al mateix temps cometes delictes pel seu compte, quasi amb la certesa de la seva impunitat. En darrer extrem, el partit és el refugi, la causa i l'efecte dels seus delictes més greus.

Juguen amb avantatge, pel simple fet que l'ordre social "real" és un sistema de capitalisme monopolista, amb un cert grau de control estatal de la infra-estructura social que no s'exerceix fins que hi ha un consens generalitzat en qualsevol afer. Per tot això, que hem exposat, entre els mafiosos de professió i els professionals de la llei, existeix, freqüentment, una companyonia tensa, amb una relació amor-odi, generalment poc coneguda... L'estratègia comuna de destacar la normalitat de certes maneres de viure i la anormalitat d'altres és una funció important de l'aparell ideològic, no només perquè el sistema necessita una població saludable i segura de productors i consumidors, sinó també perquè necessita la seva lleialtat. És així com els que resulten improductius degut a la ceguesa, defectes de parla, radicalisme, delinqüència, alcoholisme, perturbació mental o dedicació a la prostitució es converteixen en esclaus de la societat, o bé en les seves víctimes.

Amb aquesta explicació es tracta de destruir els estereotips sobre els "desviats", més que oferir solucions als poders que vulguin lluitar contra ells. "Les prostitutes us passen davant en el regne de Déu, afirma Sebastià Salom al Diari de Mallorca (2 de juny de 1996).

En la seva opinió, "una prostitu-

ta, o un delinqüent, o un droga-adicte, si se senten atrets per Jesús i volen ésser els seus seguidors, sentiran sens dubte la necessitat de canviar de vida, i amb la mateixa mesura amb que s'esforcin per aconseguir-ho, encara que no sàpiguen com sortir-se'n, possiblement són més cristians que aquell altre que, perquè va a missa els diumenges, o perquè és capellà, o perquè el seu ambient és tradicionalment catòlic i no té cap problema especial ni es troba en cap situació irregular, pensa que ja ho ha fet tot bé i que no necessita revisar res de la seva vida (...). El que pensa que ja és abastament bo, segurament perquè enlloc de mirar cap en davant està girat cap enrera, comparant-se amb els qui ell creu que van més endarrerits que ell, aquest no duu camí d'arribar al Regne de Déu o d'arribar-hi més tard que els altres".

Sovint, la materialitat d'un sol fet criminal, degudament comprovada i castigada segons regles precises, es basta ella mateixa per qualificar de criminal a un individu, però d'aquell acte del qual s'escapa a la sanció penal no és un delinqüent per la llei. Ara bé, en certes circumstàncies, la sanció penal varia també segons el temps i l'espai. A algunes societats, els valors religiosos, l'organització familiar, patrilínea i matrilineal, són objecte de protecció penal. A altres societats, la protegida és la propietat privada, i a altres, la llei defensa la propietat col·lectiva. A Mallorca ens trobam amb tots aquests casos.

Com ha observat Durkheim, és la vivacitat de la reacció social la que determina el que serà considerat un crim. Té un doble origen: la indignació moral i la por. Segons Freud, la mala superació del complex d'Edip, amb el conseqüent record d'un

"pare" que evoca constantment el "bé" i el "mal", serà el que caracteritzi al delinqüent. El sentiment de culpabilitat resultant, demana en el seu inconscient, el càstig. Molts de crims de l'adult s'expliquen, segons Freud, pel desig inconscient de ser castigat.

Com que el bé i el mal estan molt mesclats en l'home, no s'ha d'esperar l'adveniment de la república ideal... En perseguir sistemàticament el que es considera el "mal", se corre el perill de provocar règims de pràctiques tiràniques, els quals per suprimir les causes del mal, suprimeixen al mateix temps la llibertat d'obrar, encara que aquest dualisme imposa la consideració en tot moment dels efectes secundaris, és a dir, si no se pot augmentar el bé per un costat, sense augmentar el mal per l'altre, no se poden esperar més que resultats modestos i parcials de tota la intervenció de la política social.

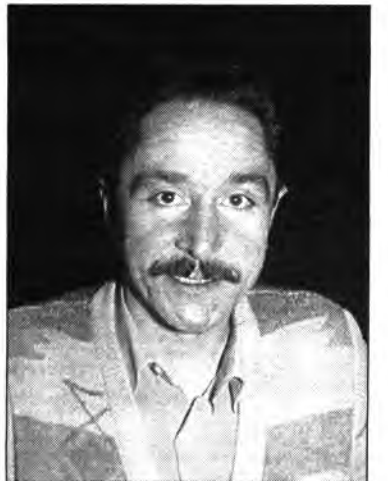
A les societats complexes se formen les subcultures i encara les contracultures, i la seva aparició i proliferació asseguren el suport d'un medi social organitzat a aquells que recusen la legitimitat de l'ordre social dominant. Però no sembla que tot-hom hagi après la lliçó, perquè a cada generació neixen nous bàrbars, heralds fanàtics de les seves mítiques veritats simplistes... i les lliçons que tant costaren a la generació anterior són pagades a la seva vegada, regularment, per les noves. Per tant, ha de quedar clara la nostra convicció que tota actitud i tota acció tenen un caràcter de classe, segons el principi de la lluita de classes, res és indiferent, i tota actitud és i ha de ser manipulada en funció d'interessos precisos. Ω

En Sebastià Salom -dels Falets de Pòrtol- fa 24 anys que va obrir la **Tintoreria Augusta** a la barriada de Bons Aires.

N'Alfons Cereceda Kirchofer, natural de Ciutat, regenta des de fa 25 anys la botiga **Suministres Industrials** a la barriada de Bons Aires.

En Ramon Alonso, natural de Galícia, fa 10 anys que regenta l'**Hotel Abelux** a la barriada de Bons Aires. Aquest hotel fou obert per n'Antoni Gomis de sant Joan l'any 1960.

Na Caterina Mayans, natural de Formentera, fa 15 dies que regenta la **Perruqueria Mayans Estilistes** a la barriada de Bons Aires.

Els berebers celebren el seu primer congrés

Els delegats de 40 associacions berebers, ètnia del mateix tronc que els tartessos (primers andalusos) i dels guanxes canaris, celebraran aquest estiu que vé a Lanzarote el I Congrés Mundial Amazight (home lliure).

Convocat amb l'objectiu de "defensar la identitat bereber", l'acte serà a Lanzarote degut que en tot el Nord d'Àfrica "no hi ha les condicions democràtiques necessàries", segons declaracions a l'agència EFE del president del congrés; Hasàn Belkacem, qui acusà a la "classe política panarabista que ocupa el poder en els actuals estats magrebins des de la seva independència que han imposat com a oficials la llengua i la religió àrabs".

"Per aquesta classe política - explica Belkacem- El Marroc és

un país àrab, mentre nosaltres sabem que no ho és, que és un país antropològicament bereber, al que han arabitat en la seva identitat". El cas és que les dues terceres parts del 27 milions de marroquins continuen parlant el bereber.

Pobladors autòctons del Nord d'Àfrica, els berebers constitueixen l'únic poble africà de raça blanca, eren cristians el temps de sant Antoni, sant Nofre i els altres anacoretas i, malgrat que la seva conversió a l'Islam fou quasi completa amb l'arribada dels àrabs, no va passar el mateix amb la seva llengua i costums, que encara són ben vius.

Al congrés de Lanzarote hi aniran representants de la **Associació de Cultura Tamazightm de Granada** i la **Societat Canària d'Africanistes**. **Redacció. Ω**

Ara que la majoria dels gitans de l'Estat espanyol s'han fet protestants o evangèlics El papa de Roma elogia a n'En Pelé, el primer gitano que pujarà als altars

CIUTAT DEL VATICÀ

El Papa Joan Pau II va elogiar la figura del primer gitano que pujarà als altars, l'espanyol Ceferino Jiménez Malla, de mal nom El Pelé, en una audiència a alguns grups de gitans de la regió d'Alsàcia. En Pelé fou assassinat l'agost del 36 a Barbastro durant la repressió religiosa dels primers mesos de la guerra espanyola. En Jiménez Malla serà declarat màrtir i beatificat pel Papa Wojtyla el proper dia 4 de maig a Roma, on se preveu l'assistència d'uns 3.000 gitans d'arreu d'Europa. El Pontífex remarcarà la prover-

bial fe dels gitans en l'Església Catòlica i en el Papa. El Papa va demanar la superació de les tentacions més fortes que tenen els gitans: "tancar-se dins ells mateixos, cercar refugi en les sectes o dilapidar el seu patrimoni religiós per a tornar a un materialisme que impideix reconèixer la presència divina".

En la seva allocució, el Papa va recordar la figura del primer gitano beat: "Un gitano admirable per la sèrietat i sabiduria de la seva vida d'home i de cristià, la seva vida fou consumada amb plenitud perquè la va viure santament. Ω

En Diego Soler, natural de son Coc, fa un any que ha obert la **Botiga d'Informàtica Infogènia** a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

En Francesc Navarro, natural de Granada, fa 7 mesos que ha posat el seu estudi fotogràfic al carrer del Pare Francesc Molina; abans el tenia al carrer de Bartomeu Pou.

Josep Carles Sánchez, natural de Granada, regenta des de fa 4 anys el Restaurant sa Mossegada a la barriada de Bons Aires. Recomana l'arròs brut i els escaldums de pollastre. Despatxa menús a 825 ptes.

En Josep Ramon i Joan és el responsable de l'Associació Betel de l'Església Evangèlica. Ajuden als marginats drogadictes amb una casa de rehabilitació a Cuguluis al terme de Sant Joan, el seu saló de reunions i el seu magatzem de mobles usats està a la barriada de Bons Aires de Ciutat.

Treballadors contra especuladors

BERNAT JOAN I MARÍ.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Hi ha qui atribueix les notables diferències entre Catalunya (o els Països Catalans en el seu conjunt), Euskadi i la resta de l'Estat espanyol al fet que, històricament, s'han bastit en uns llocs i en l'altre estructures econòmiques diferents. Aquesta situació econòmica diferenciada hauria ocasionat també consciències socials diferenciades.

És molt possible que aquest sol element, de no haver-hi hagut també altres factors (com ara el lingüístic, el cultural i històric, clau tots tres a l'hora de determinar l'existència d'una nació), hagués estat suficient per constituir entitats nacionals diferenciades. Està molt clar que al nord d'Itàlia va constituir Itàlia, però també és possible que, a partir de diferències econòmiques importants i d'un tracte econòmic discriminador per

part de l'Estat, s'acabi constituint una entitat nacional diferenciada al Nord (la Padània), malgrat que no compti amb una tradició, ni amb elements històrics, lingüístics i culturals necessaris per constituir una nació. Si la nació és un plebiscit diari, i si la nació es crea a partir d'una voluntat popular diferenciada, és ben possible que la Padània, que avui no és una nació, ho sigui demà.

Em venen al cap totes aquestes reflexions amb la visió encara fresca a la retina d'en Mario Conde a punt d'entrar a la garjola. Amb la condemna a Mario Conde es vol condemnar, teòricament, això que s'ha anomenat "cultura del pelotazo", cultura que, al nostre entendre, no constitueix més que la punta de l'iceberg de la realitat subjacent que encara hi ha a l'Espanya estricta.

La cultura de treball existent a Catalunya, les Illes Balears i Pitiüses i el País Valencià és prou diferent, a grans trets, de la cultura de treball existent a Espanya. Entre nosaltres, ha crescut l'economia productiva, feta a base de planificació seriosa, a base de "seny" català, d'estalvi, de treballar àrduament i de no estirar més el braç que la mànega. La creació de les Petites i Mitjanes Empreses, per exemple, constitueix un bon exemple d'aquesta manera d'entendre l'economia. Als nostres països hi ha moltes més empreses petites que no a la resta de l'Estat -proporcionalment- i, en canvi, hi fa menys forat el capital financer purament especulatiu.

Els nostres petits i mitjans empresaris han creat un teixit industrial i comercial que ha fet possible l'actual nivell de benestar als

Països Catalans, malgrat els entrebancs i els abusos de l'Estat espanyol que continuament el posen en perill. La manera d'entendre l'economia dels "condes", en canvi, és totalment diferent: es tracta d'especular amb els mercats financers, de moure capitals ficticis d'un cantó cap a l'altre a veure si mentre es mareja la bossa, cau alguna mica dels seu contingut dins les butxaques dels que l'estan marejant. Això funciona mentre no hi ha cap fiscal que hi vegi irregularitats i que, com passa de vegades, es decideix a ficar-hi cullerada.

Les necessitats dels empresaris de les Balears i Pitiüses, les necessitats del nostre entorn econòmic, no passen precisament per allò que tenen en ment els planificadors econòmics que tallen el bacallà a la capital del regne espanyol. Aconseguir cada vegada unes cotes de sobirania més grans per a les Illes i per cadascú dels nostres països, constitueix una mesura d'autodefensa per a l'economia productiva, enfront del "pelotazo", tan allunyat de la nostra manera de veure el món. Ω

Ignorar (I)

JULIÀ PERE RADO I GARAU

La definició del diccionari Alcover-Moll és "no saber, desconèixer"; per tal els antònims han d'ésser "instruït, coneixedor". El meu cas semblaria ser el segon, si ho volguéssiu i no ho trobéssiu una pedanteria, però no ho som, som per definir-me, dels que li agrada la recerca i cercant la documentació precisa voldria donar la meua opinió sobre uns debats apareguts als distints i diversos medis de comunicació del país, vers una cosa tan nostrada com és la **llengua**.

Anem a pams per poder començar, i el que més em copsar fou veure escrit que tenim una altre definició per a la **llengua** que rallam en aqueixa benaurada terra "el mallorquí de Balears" ??????? etc.

Ací la sang em pujar a la cresta vaig perdre el món de vista i els

companys del treball varen haver de dar-me fregres d'esperit romaniat, uns em fitoraven per la manca de resposta, els altres per la dessídia i els més agosserats, per l'èmfasi de la definició, volien posar-me un banyam de ferro per envestir la definició. Però per la feina ben feta cal tenir uns coneixements dels quals no dispòs i necessit documentar-me per poder fer que la tasca resulti polida. Anem per feina després de la presentació inicial.

El més precís és definir-se un mateix perquè no m'agrada enganar a ningú i he de reconèixer que no som un bon alumne i no som professor, faig d'electricista i sent un amor molt profund i desmesurat? per la meua **llengua**, no la que tenc dins la cavitat bucal, sinó per l'altre, la que hauríem de emprar per comunicar-nos, i aquí començam:

Hem de creure i pensar que l'amor si no l'usam no és amor, i si no vaig errat els diaris no solen canviar l'idioma de les cartes al director, i si la **llengua** estimada es "el mallorquí de Balears" he de reconèixer que és germà del castellà d'Espanya, per la utilització que en fan els defensors d'"el mallorquí de Balears".

La documentació o estudi dona un cert coneixement que resulta útil per recordar el que férem fa temps i he cercat la resposta que vaig dar al Sr. Joan Rotger i Crespi l'1-V-92 a S'Arenal de Mallorca, la qual feia referència a la famosa i molt estudiada? gramàtica de Juan José Amengual, entitulada Gramàtica de la Lengua Mallorquina por el Doctor en Derecho, abogado del Real Colegio de Palma, 1835, imp. Real, regentada per D. Juan Guasp y Pascual. (per trobar-la cal anar a la Biblioteca Pública de Mallorca, c. Ramon Llull, i a la secció de consultes, no de préstec, demanar a l'arxiver, prèvia presentació de la butlleta, l'esmentat llibre que es troba

a la secció Mallorca, 1, 1.01) i al pròleg hi trobam tot un luxe de detalls de la Història de Mallorca i comença així:

La gramàtica es la ciencia de la palabra exterior. (III)

La llengua latina bella por sus propias gracias y engalanada con bastantes de los griegos, florecía entre nosotros, cuando el vándalo feroz asalta nuestras costas y nos cubre de sangre y luto, tras él arriba el godo, mas sus obras nos son tan desconocidas como sus palabras. (VI)

Ningún vocablo conocemos de los vándalos, y si algunos aceptamos de los árabes, no fue hasta que muchos de ellos nos ayudaron a romper las cadenas que nos desmenuzara un héroe conquistador aparecido sobre nuestras playas con la flor de su milicia, y con los valientes hijos de nuestros hermanos, que huyendo de la perfidia se establecieron en los dominios de la estirpe generosa de este joven guerrero Jaime Primero de Aragón. (VII-VIII). Ω

Un altre racista madrileny

Francisco Esteve, de 40 anys, catedràtic de Filosofia de l'Institut Carlos Bousoño de Majadahonda (Madrid) mantenia que els negres són quasi "subnormals" i que les classes superiors són, de mena, més intel·ligents que els inferiors.

També "conminó a sus alumnos a 2º de Bachillerato a acudir a una conferencia de la secta filonazi Nueva Acrópolis a cambio de

subirles la nota" (El PAÍS, 14 i 20 de febrer de 1997). El consell escolar li demanà de retirar la conferència de "Nueva Acrópolis" com a activitat, ell es negà, i sols acceptà que els alumnes comentessin l'obra "¿Qué es la filosofía?" de l'ideòleg ultraespanyolista Ortega y Gasset, el preferit del franquisme i l'ABC.

Finalment denunciaren els fets a l'inspector general d'Educació, Francisco Javier Manso, que ha d'obrir expedient disciplinari a Francisco Esteve, qui de moment fou suspès durant un mes.

Si trobau energumens franquistes, nazis, sectaris, racistes i colonitzadors, cal denunciar-los: per la protecció dels nostres fills, d'aquesta gentola. **JAUME TALLAFERRO** Ω

Un líder polític de color

Eldridge Cleaver, és un escriptor nordamericà de raça negra. De jove era un universitari políticament inquiet però pacifista. Després de l'assassinat d'en Martí Luther King l'any 1968, es convertí en un activista violent. Aquell any, en Cleaver ja figura entre els tres principals dirigents del partit revolucionari "Black Panthers"; i inclús fou candidat a la presidència dels Estats Units, front a Humphrey i Nixon.

Ferit durant una xarxada policíaca a Oakland, en Cleaver assoleix fugir. Des d'aleshores, va intentar associar l'odi profund que tenia per tots els blancs.

Perseguit per la policia federal, va haver de fugir al Canadà i més tard a Cuba on en Fidel Castro li concedí l'estatut de refugiat

polític. No obstant això, a l'any, en Cleaver se'n va haver d'anar a l'Alger, on finalment se va reunir amb la seva dona. Durant 6 anys N'Eldridge Cleaver va viatjar per tota l'Àfrica negra per establir contactes polítics. A més, fou convidat pels governs de Corea del Nord, Xina i Rússia.

El 1974, el revolucionari nordamericà se traslladà a França, amb la seva dona i els seus dos fills nascuts a l'exili. Allà no es va torbar en caure en una depressió profunda. Rumiava dia i nit: tant els països com les societats marxistes que va conèixer en tot el món no eren perfectes, ni millors que les altres.

Tampoc existia aquesta classe de paradís terrenal que havien promès a proletaris i desvalguts... Que havia de

fer? A on anar? On aferrar-se? Perquè tota la seva raó de ser, tots els seus ideal polítics -pels que havia lluitat sense aturar-s'anaven ensorrant...

Durant una nit d'insomni, en Cleaver se va aixecar del llit i -en la seva angúnia- va examinar al biblioteca de la seva dona, cercant qualque cosa per llegir. De sobte va trobar una Bíblia. La va obrir i se posà a llegir: "El Senyor és el meu pastor, res me faltará. A llocs de bones pastures me farà descansar. Devora les aigües de repós em pasturarà. Confortarà la meua ànima... Encara que vagi pel vall de l'ombra de la mort, no tendré por de cap mal, perquè Tu, Senyor estaràs amb mí".

En Cleaver va pensar: Si, això és el que em manca!

va deixar correr algunes planes i va seguir llegint: "...Benaventurat és aquell, la transgressió del qual ha estat perdonada. Benaventurat l'home a qui el Senyor no culpa d'iniquitat i en l'esperit del qual no hi ha engany..." Cada paraula pareixia dirigida a ell mateix, i jamai s'havia sentit tan a prop de la mort.

Una setmana més tard, després de sospesar els "pros" i els "contres", n'Eldridge va decidir tornar als Estats Units, on s'entregà a la Policia. Internat a la Presó

de San Diego, a Califòrnia, no se torbà a rebre la visita d'un pastor evangèlic de color. Aquest li digué: -Aquest buit interior que sents amb tanta intensitat és l'absència de Déu: Només Jesucrist el pot omplir! Estudiarem la Bíblia plegats, a fi que l'esperit del Senyor te dugui tota la veritat; millor dit: a Aquell que és camí de veritat i vida."

Així, l'estudi i la meditació de la Paraula de Déu va impactar de tal manera en el revolucionari que se va rendir a Jesucrist. A partir d'aquest moment, tot va canviar per a n'Eldridge Cleaver, Va dir:- "Me sent tan feliç d'haver trobat al Senyor! El Bon Jesús ha transformat la meua existència: ha salvat a la meua família i m'ha tornat a la llar. Ara ja no odii a ningú: estim a tothom, qualsevol que sia el color de la seva pell!" (adaptat del seu llibre "Soul on Ice"-1977). Ω

Na Victòria Fernandes, natural de Melilla, al nord d'Àfrica, fa un any que va obrir la **Botiga Nice** a la barriada de s'Escorxador. Una botiga esotèrica on se practica el tarot, el requi, les candelles i tot allò que té relació amb la màgia blanca. Na Victòria té un programa a Ràdio Balear tots els dilluns de deu a onze de la nit. També imparteix cursos de tarot als qui en vulguin aprendre.

Na Carmen Martos, natural d'Andalusia, fa 2 anys que regenta el **Forn Els Angels** a la barriada des Camp Rodó. És el lloc on fan les millors ensaimades de Mallorca. A al foto amb la seva filla.

N'Antònia Amengual regenta des de fa un any un saló de bellesa al Camp Rodó de Ciutat.

En Thomàs Dechow, natural d'Alemanya regenta des de fa 5 mesos el **Restaurant Das Brau Haus** al Centre Comercial s'Escorxador de Ciutat. Dins el restaurant hi ha una fàbrica de cervesa. Se despatxen menjars i begudes alemanyes a un preu ben convenient. Els menús del migdia van a 900 ptes. i el dels vespres a 1800. També se pot menjar a la carta per unes 2000 ptes.

Sudan: esclavatge d'infants

Proves recents demostren que nombrosos infants, la major part cristians de les ètnies nilòtiques del sud, són raptats per a patir ensinistrament militar i formació islàmica en camps especials del desert. Aquestes accions han estat reforçades després del seguit de recents desfetes a Khartum a mans dels rebels del Sud, en la seva guerra d'arabització i islamització forçada contra els negres cristians.

"L'exèrcit i les forces auxiliars governamentals raptan els infants i els envien a camps especials, alguns al voltants de Khartum, però generalment al Korfofan, a l'Oest del país", digué un home de lleis de Khartum a "Prokid", una organització que lluita pels drets dels infants segrestats: "Aquests nins són forçats a pregar com els musulmans i els canvien llurs noms per uns altres islàmics. Tot seguit són ensinistrats com a soldats i enviats a combatre llur mateix poble al Sud".

"Els preus varien segons el tipus d'infant", diu David Majur Mamur, un oficial de la policia a la reserva, ara ensenyant i membre actiu del "Prokid". " Les adolescents poden costar fins a 50.000 lliures sudaneses, car son casadores. Però els al·lots poden ser obtinguts per menys de 12.000 lliures. Els infants són venuts al comptat i en secret als mercats..."

"Prokid" que és finançat per la diòcesi de Khartum, ha deslliurat de la captivitat 80 infants durant els darrers 3 anys. Però afirmen que desenes de milers de nins i nines han estat segrestats al Sudan. (C.S.E.M.)

L'esclavitud laboral dels nins

A l'Àsia milions de nins treballen en condicions d'esclavitud. Només en la indústria de tapisos. A l'Índia, hi ha 40.000 menors; teixeixen sense

parar, de 12 a 15 hores al dia, i no poden tornar a ca seva fins que la família hagi tornat el préstec al patró. Molts pocs cops poden fer-ho a causa dels interessos d'usura.

A Indonèsia, s'estima que els nins obrers són uns dos milions set-cents mil. Molts treballen en el sector tèxtil i pateixen problemes respiratoris a causa de la pols del cotó i de la llana.

A Bangla Desh, es calcula que el 20 o el 30% dels empleats de la indústria del vestit té menys de 14 anys. A certes fàbriques supera el 70%. A les dones que demanen feina se'ls pregunta expressament si tenen fills que puguin treballar. Si no en tenen, per aconseguir una feina s'han d'accontentar amb la paga d'un nin.

A l'Àfrica, el 20% dels nins treballa, representen el 17% de tota la força laboral.

En algunes nacions d'Amèrica Llatina el percentatge de nins obrers arriba al 26%. El Brasil compta amb 7 milions de nins treballadors, gairebé el 18% de la força laboral.

Crist Rei

Us adorem, Senyor i us beneïm, Jesús és el Rei dels vençuts.

Però el Crist, Fill de Déu i Fill de l'home, és Rei; soni com soni. Ho diuen els profetes, ho confessa Ell mateix davant Pilat, ho rebla sant Pau.

Si he de dir-vos la meua, el Crist majestat de les nostres esglésies, ara i avui, podria dur-nos a la marrada, Perquè el Senyor Rei és d'una mena que no s'assembla a cap altre rei. No és un tirà com Nabucodonosor, ni un rei menut com el tirà de Troia, ni un emperador macedoni, ni un rei o emperador de romans, ni un basileus de mosaic bizantí, ni un capdill bàrbar passant a cavall sense deixar res per verd.

Gent, Jesús és un rei de mena única, tan rara com les seves benaurances.

Si no hi ha criatura humana sense un brot sec, tampoc no hi ha cap home sense un brot de tendresa.

Déu faci que aquest brot de tendresa se'ns torni Parenostre i esdevingui clam. Vingui a nosaltres el vostre Regne.

Mossen Ballarín. Ω

Pluja de premis

L'escriptor de sa Pobla i col·laborador de L'ESTEL; Miquel López i Crespi, acaba de guanyar un important premi literari. Se tracta de XIX Premi de Poesia que és atorgat al Masnou (Barcelona). El premi té una dotació de 350.000 ptes i comporta la publicació del llibre a una editorial barcelonina. El llibre premiat és un recull de més de quaranta poesies amb el títol **Record de Praga**. Fa molt poc temps en en López Crespi va guanyar dos premis de poesia, a Alacant i a Tarragona amb els llibres **Hivern i Anyada de sang**, que seran publicats ben prest. Ω

CARTES AL DIRECTOR

Les Noves Bases de Manresa

Senyor director: El passat dia 16 d'abril, un grup d'Intel·lectuals del Principat va presentar al Parlament de Catalunya un manifest, promogut per l'Associació de les Noves Bases de Manresa, on se demana que la llengua catalana sigui l'única llengua oficial a Catalunya.

Crec que és una passa molt important per tal d'aconseguir la total normalització lingüística, degut a que la nostra llengua encara és perseguida i menyspreada.

Un d'aquests intel·lectuals fou la professora de la UIB, Maria de la Pau Janer Mulet, escriptora amb molt de futur dins la Literatura Catalana.

Amb aquesta carta, vull manifestar la meua alegria i la meua felicitació a la senyora Janer. Ara bé. M'agradaria saber quin dia serà que els Intel·lectuals de les Illes Balears demanaran la declaració del català com a única llengua oficial a casa nostra, tal com ha fet la gent del Món Cultural al Principat.

Moltes gràcies per la publicació d'aquesta carta. El saluda ben atentament: **Miquel Alemany-Ciutat.** Ω

El suïcidi massiu de membres de sectes als Estats Units

Els americans estan més que vacunats contra el perill de les sectes. Des que l'any 1970 veren 700 cadàvers, duts en avió des d'una de les Guaianes a Nova York, de qui s'havia decidit el suïcidi lectiu davant el manament del seu líder, poguerem veure per sempre que unir-se a una secta es camina per la senda de la casa de bojos o la mort.

Des de l'arribada de la democràcia a l'Estat espanyol, una sèrie de sectes americanes s'han introduït a casa nostra. I un dels seus antics adeptes, avui recuperat del

manicomi, me diu que una de les més destructives és la dels Mormons. La història dels seus orígens no és gens gloriosa. Es sabut que el seu fundador, Josep Smith, fou un criminal professional, convicte per la Cort dels Estats Units. Desterrat a l'Estat d'Illinois per predicar la poligàmia, no autoritzada a la nació, se va retirar al territori d'Utah, on va acabar essent cap suprem, no sols religiós, sinó també social, polític i econòmic. El fet que tenia 70 mullers oficials és indiscutible. Però el més seriós és que 120 americans que decidiren emigrar al seu territori d'Utah foren executats.

Avui, el més tenebrós d'aquesta secta es que, a l'estat d'Utah, on se troba un setanta per cent de població mormona, set de cada deu nins que venen al món, ho fan fora del matrimoni. L'estat mormon d'Utah té el percentatge més alt de suïcides del país i els psiquiatres hi tenen el major nombre de pacients dels Estats Units- **P. Herman Valladares.** Ω

Gràcies, Estel

Sí, t'he de donar les gràcies públicament... Perquè ets fabulós.

Sí, sense que ho dugui la televisió, i sols per mitjà d'un xicotet anunci a una xicoteta (però gran) publicació, al sollicitar jo que s'hem lliuri d'aquest esclavatge que pateixo (que patim) per part dels castellans, tu t'has bolcat amb tota la teua ànima per donar-me suport, per donar-me el teu ajut. Això si que és col·laboració, això si que és germanor, així si que arribarem a bon port aviat, t'imagines la reacció que haguessin tengut els "passotes" eixos de la sang de llet?

Repeteixo, és que me meravella la teua entrega lleial, sincera, abnegada, valenta... gràcies.

Això només pot ocorre entre els lectors de l'ESTEL,

que encara no estàn robotitzats, però haurem d'estar a l'aguait, que podem caure qualsevol dia. Gràcies, sou tots formidables.

I a tú, què també ens ajudes a sobreviure, també et don les gràcies. No sabeu la sort que teniu a les Illes i la meua enveja va en augment. **Josep Casalta i Casenoves- Vila Real-Castelló.** Ω

Quatre i no disset

Senyor director:

Després del debat de les autonomies en el Senat, on certa premsa qualificà de "gilipollez" la traducció simultània al gallec, al català i l'euskera al castellà (a lo millor aquesta gent pensa que els flamencs i els quebequesos són "gilipollas"), seria bo reflexionar damunt això.

D'entrada, se pot afirmar que això de les 17 autonomies és quelcom completament artificial, és quelcom imposat des d'amunt en un moment de debilitat democràtica (anys 1976-1978) amb la finalitat de rebaixar les competències de les vertaderes nacions històriques i naturals que actualment malviuen a la Península i a les Illes. D'aquesta manera, la qüestió autonòmica de l'Estat espanyol podria reduir-se de 17 a 4. Ara bé, això hauria de significar al vertebració, amb la reforma necessària dels títols preliminar (articles 2 i 3 de la Constitució, amb la finalitat d'arribar a un Estat confederal pluri-nacional format per la nació catalana, Euskal Herria, la nació gallega i la nació castellano-espanyola.

Aquest nou Estat, respetuós amb el dret d'autodeterminació dels pobles, seria la formula econòmica, racional i democràtica per a fer possible la pau i la convivència. **Josep M. Loste i Romero.** Portbou (Girona) Ω

MUEBLES
COTLLIURE

C/. Cotlliure, 8 bjs.
07010 Palma de Mallorca

Tel. 75 74 59

EXCLUSIVES
RIARTI

VENDA A L'ENGRÓS
I A LA MENUDA

MAGATZEM FRIGORÍFIC POLIIVALENT
FÀBRICA D'EMBOTITS

Carrer d'Albacete, 3-5. Tlf. 20 96 17. Fax: 75 78 66
07010 CIUTAT DE MALLORCA

MUSA

ARMARIS A MIDA SENSE OBRA.
TANCAMENT D'ALUMINI.
PERSIANA MALLORQUINA.
MÀMPARES BANYERA.
EXTENSIBLES, ETC.

Carrer Alfèrez Llobera Estrades, 17 Tlf. 971 - 20 22 08
Travessia General Riera Fax: 20 83 47
07010 CIUTAT DE MALLORCA

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

Automòbils
PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

GT

GRAFICAS
TENDA

PERE PONS OLIVER

C/. CALIXTO III, 11 A - Tel. 75 01 24 - PALMA DE MALLORCA 07004

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

RESTAURANTE
Casa
Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Restaurant
Ca'n Quirante

Sant Jordi
a 10 minuts de Ciutat

C/. L'Econom Caldentey, 2 • Tel. 74 20 68 - 07199 Sant Jordi
Tancat els dimecres (excepte festius)
PALETA DE XOT. MARINADA 875 •PROVI-LA•

La mort de la meva esposa

PER CLIMENT GARAU I SALVÀ

Vint-i-dos anys vaig cuidar una rosa a un roser, en cap moment sofrigué, perquè res mai li faltà. Camp lliure per respirar d'aigua dolça la regava, cap pic jo la descuidava, molt de goig sempre em donà.

Me sentia molt content, amb la seva companyia, a la seva galania admirava molta gent. Altura corresponent, el cos amb gran simetria, una dolça parlaria refinat coneixament.

Vivíem sa nostra vida sense cap preocupació; de salut i de baldor, cap moment ens mancava. Lo que molt ens divertia sovint era anar a ballar, i al ritme antic dansar, alegrava nostra vida.

Com que molt temps vaig anar a sonar amb s'orquestrina,

ella molt s'alegraria es saxofon escoltar. De Cuba va heretar la rumba que allà va nèixer, aquesta música mateixa a dins ella s'encarnà.

Podem dir, res ens mancava, salut i també doblers, finques quapes en excés, cotxo que mos passejava. Molta de gent admirava sa nostra situació. Déu mos dava protecció per collir sa bona anyada.

A les set del dematí, cada dia m'aixecava; ajaguda la deixava, per poques feines tenir. El ritme seguia així des de molt de temps enrera era forma i manera dur cada qual son camí.

El dia quinze de març m'aixequí com de costum vaig encendre lo clar llum, i d'ella no en vaig fer cas;

perquè no se molestàs creient que tranquil dormia, a la fosca quedaria, tapada dins lo seu jaç.

A sa plaça vaig anar per veure lo gros mercat que el divendres hi ha exposat, per la gent poder comprar. Dos quarts d'hora vaig tardar, m'en tornaria a ca nostra va esser una cosa grossa, de l'ensurt que em vaig donar.

"Francisca -jo li vaig dir-, encara no t'has 'xecada, de costat ella estava, una estirada sofrí. Quan drete, m'apercibí, de que estava ben morta. Va ser punyalada forta que ma persona sofrí.

Tot sol i desesperat, el meu cap donava voltes; eren unes feines fortes, que m'havien senyalat. Era un món canviat, el futur que m'esperava: tot solet jo me trobava com el roser despulat.

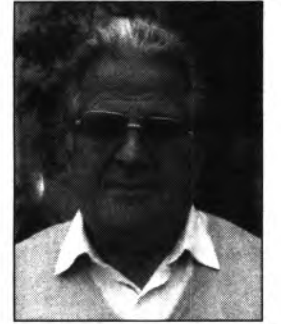
Sa recordança tendré de tu, tan bona, Francisca, pens en tu de nit i dia cap moment t'oblidaré.

Ses bones obres tendré, clavades dins ma memòria, morires en plena glòria. Sense tu, com ho feré? Com una roca dins mar que reb moltes sobatudes, de ningú té mai ajudes, ell tot sol s'ha d'arreglar. Sa meva vida està, en aquesta situació. Déu, dau-me protecció, que visqui sense penar.

Un ninxo tenc reservat, pel dia que em moriré, al costat de tu estaré, a dins sa tomba tapat. Dins aquesta soledat, nostra carn se pudrirà; mateix resultat tendrà tot aquell que al món és nat. Ω

Setmana Santa

Escandell

Va arribar el Dijous Sant amb sa fe de cada dia, i els cristians recordant, els sofriments d'aquell Sant, fill de la Verge Maria. Lo enclavaren els seus, per ordre dels mandataris, més tard es veren confusos, s'amagaren tals intrusos, d'aquells crims, innecessaris. Després va passar el miracle, de la seva ressurrecció, a la seva santa inmatge li feren un homenatge, com a suprem Redentor. Els cristians desde sempre, Han honrat la Passió de la mort que és passatgera, esperança verdadera, de la Mort i Passió. Ω

Toldos
FRAU

Carrer de Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de Mallorca

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN **Andrea**

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

Envelats SOTO
FABRICACIÓ I INSTAL·LACIÓ

Envelats de tot tipus
Manuais i Automàtics
Tancaments d'Alumini

C/. Biniali, 4 Local 9 Rafal Nou
Tel. / Fax 477154 - 276137
07008 Palma de Mallorca

TENNIS
SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT
PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Teléfono 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Mayans
ESTILISTES

PERRUQUERIA UNISEX
Som especialistes en tallar els cabells als senyors i als nins
Recollides de Núvia
Pentinats i recollides de Festa
Fem tot tipus de treballs: Afro-Americana, Trensos,
Extensions, Pel Rastra...

Recomanem demanar cita prèvia al tlf. 761421
Carrer Tició, 30 baixos - CIUTAT DE MALLORCA

INFOGENIA
Ordinadors i Perifèrics
Manteniment de sistemes
Programació i assessorament

Carrer d'Alustàs Marc, 5
Mòbil 909 60 98 21/20
Tlf. 971 75 31 75
Tlf. i Fax 971 75 72 87
CIUTAT DE MALLORCA

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Píllari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts

gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

PERSONALS

Atreix-te a cridar-me! Jo també ho necessito, me trob sola. Tenc amigats, però me manca l'amor. 716385.

És que l'amor no té poder damunt tu? Industrial de 39 anys. 500.000 al mes, pis, xalet, cotxe. Desig casar-me. 717354.

Viuda, 55 anys, sense fills, negocis propis, pisos, estalvis; desig refer la meua llar amb senyor culte entre el 55 i els 68 anys. 717354.

ATS, 32 anys, viuda i amb una nina, sense problemes econòmics, desig amigat amb se-nyor formal. 719534.

Separat de 28 anys, tenc una bona feina, som senzill, amant de la llar i tenc la vida resolta. Desig refer la meua llar amb al-lota de la meua edat. 712064.

Enginyer de 36 anys, fadrí, futur assegurat, bona presència i molta d'il·lusió. Me vull casar amb al-lota seriosa entre el 25 i 36 anys. 719534.

Senyora de 27 anys, alta i atractiva, desig amigat formal amb senyora i senyoreta entre els 20 i els 40 anys. 726385.

Divorciada de 57 anys, 1'70 d'alta, currota i elegant amb estudis superiors, pis i estalvis importants. M'agradaria refer la meua llar amb senyor culte. 712064.

Separada de 32 anys, estudis universitaris, cotxe i apartament, visc sola. Vull amigat amb senyor formal, m'és igual el seu estat civil. 726385.

Viuda de 57 anys, 1'65 d'alta, sentimental, pis, cotxe, estalvis... M'agradaria conèixer senyor mallorquí, culte i sense problemes. 726385.

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellsans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al-lots i al-lotes! Ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al-lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meua vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa, cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al-lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viuudo o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al-lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al-lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, joliva, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meua llar amb se-nyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys. Amorosa i simpàtica. Vull refer la meua llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, joliva, amorós i agradable. Me vull casar amb al-lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys. Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alta. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Oculats i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amigat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una

femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjami Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Iles. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desit-

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

gin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'actívats, etc., podeu connectar: ACPV @vic.servicom.es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/ 6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Si voleu samarretes de bona qualitat amb brodat de les quatre barres en ori i flama a la mànega i a la solapa i el lema Catalunya en brodat daurat sobre el cor. En tenim en negre, blau i blanc i de virolades. Costen entre 2000 i 3000 ptes. També tenim banderes catalanes independentistes i de les altres de 1000 a 2000 ptes. segons la grandària, adhesius i altre material patriòtic. Contactau amb el telf. 964/207607 de Castelló. Els mallorquins podeu contactar amb el 265005 de s'Arenal.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de la independència arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlaré. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

VENDES

Venc: escuradores acer inoxidable de dues panxes, piqueta rentamans de peu, escorredor de verdure, bidé, els marbres blancs d'una cuina, diverses aixetes, figures de guix per decorar, material elèctric divers, suports, làmpades neó, caixes distribuïdores. Dos balancins metàl·lics, dues cadires de menjador antigues. Per a nadó: cotxet, roba i sabatetes. Hora-baixes i vespres: 294444.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

FERRO D'OR

DISTRIBUIDOR OFICIAL D'AUTOMATISMES

T.S.C. Tècniques de seguretat i control

Carrer Can Valero, 38. Nou 6. Telèfons 20 96 55 / 20 86 60 - POLÍGON CAN VALERO 07011 Ciutat de Mallorca

TELEVISIÓ • RÀDIO • VIDEO •
REFRIGERADORS • ELECTRODOMÈSTICS

XARXA ELITE D'ELECTRODOMÈSTICS S.A.
Plaça Abu Yahya, 1 - Tlf. 75 12 69 - 20 50 13 - 20 62 14
07003 CIUTAT DE MALLORCA

Servei Tècnic
Oficial Apple

Distribuïdor
Autoritzat Apple

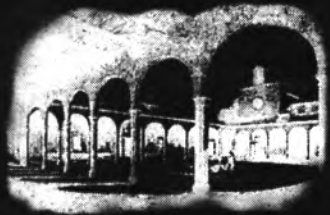
HARA - SOFT - CONSUMIBLES - XARXES
SERVEI POST-VENDA

Giuseppe Sechi

Carrer Sant Joaquim, 9 baixos
Tlf. 971 - 76 04 26
07003 CIUTAT DE MALLORCA

FLORISTERIA
Petunia

Plaça de Pere Garau, 9 - Tlf. 24 18 99
Trenta u de Desembre, 9 - Tlf. 75 01 78
CIUTAT DE MALLORCA

PASTISSERIA

Ca'n Miquel

Antic Forn de Porreres

Mestre artesà

Som especialistes en bufets

General Riera, 36 - Tlf. 20 64 14 - CIUTAT DE MALLORCA

BONNIN

ASSESSORIA FISCAL COMPTABLE

IMPOST DE SOCIETATS
DECLARACIONS DE RENDA COMPTABILITAT
PAGAMENT FRACCIONATS ESTIMACIÓ DIRECTA
MÒDULS ESTIMACIÓ OBJECTIVA
DECLARACIONS I.V.A. I.S. PATRIMONI

Carrer General Riera, 68 - local 1
07010-CIUTAT DE MALLORCA Telf. 759019

GAMMA Electrodomèstics
TIEN 21=

☆ *L'assessoram tècnicament*

Carrer Francesc Fiol i Joan, 10
(devora l'Escorxador). Tlf. 75 02 78
CIUTAT DE MALLORCA

TALLERS
INFANT

Al servei del seu automòbil

**SOM ESPECIALISTES EN
RESTAURACIÓ DE COTXES D'EPOCA
XAPA I PINTURA**

Joan Bosco Montejo i Carmona

Carrer d'Infant Pagà, 6.
Tlf. 20 35 25 07010 CIUTAT DE MALLORCA

DISTRIBUCIONES
PALMA

**MAJORISTES ESPECIALISTES EN
ALIMENTACIÓ I ACCESSORIS PER A
ANIMALS DE COMPANYIA.**

**AQUAROFILIA
VENDA EN CASH**

Carrer d'Asegra, 15. Tlf. 29 32 32. Fax: 29 30 62
Polígon Can Valero. 07011 CIUTAT DE MALLORCA

**ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS
CATALANS HAN D'ASSOLIR LA
INDEPENDÈNCIA**

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'uns Països Catalans lliures.

TINTORERIES

Blanquerna

Som especialistes en:
**DANT, NAPA I PELLIS, TENYITS,
RENTAT EN SEC, NETEJA DE CATIFES**

Carrer Blanquerna, 14-a - Tlf. 751442
Carrer de Benet Pons, 1-a - Tlf. 276789
CIUTAT DE MALLORCA

**Ferreria Nàutica
i Artesania**

NAUS POIMA, PASSATGE A, Nº 1
POLÍGON CAN VALERO
07011 CIUTAT DE MALLORCA

TLF. 29 73 32
FAX 75 50 43

Auto Escola Cotlliure

Cotlliure. 46 - baixos
☎ 75 41 75

Palma de Mallorca

**NATALICI?
ANIVERSARI?
CASORI?
NOCES D'ARGENT?**

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

I N F O R M A T I O N S

L'ESPANYA DE DEBÓ, D'ARA I DE SEMPRE

Més de 1.300 morts en accidents laborals

Un total de 1.304 treballadors perderen la vida en accidents laborals durant l'any 1996. D'aquest accidents mortals, 982 la majoria foren durant la jornada de feina i la resta 322 "in itinere", es a dir en anar o en tornar de la feina.

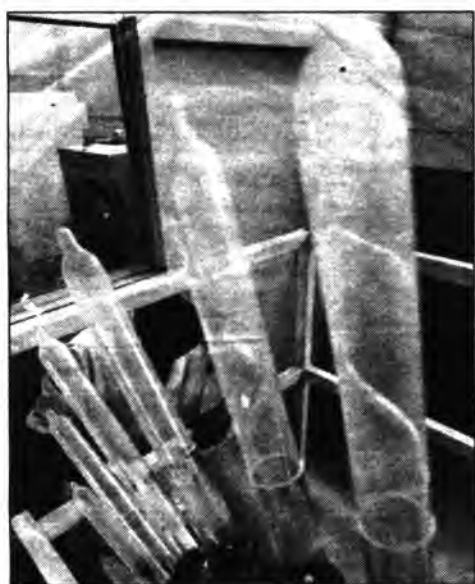
Defensa contracta 13.010 milions a santa Bàrbara

L'Empresa Nacional Santa Bàrbara, té contractes amb el Ministeri de Defensa enguany per un import de 13.010 milions de pessetes. La major part d'aquesta quantitat, 10.135 milions de pessetes corresponen a Santa Bàrbara Blindats, entre els que destaca el de vehicles de combat Pizarro (5.464 milions de pessetes), el de modernització de vehicles BMRVEC (2.969 milions) i el de la revisió de carros de combat M-60 (1.702 milions de pessetes). Altres 2.815 milions contractats són per a municions.

L'Oficina de Consum d'Holanda desaconsella els condons espanyols

Una de cada quatre marques de preservatius comercialitzats en Espanya és de mala qualitat i pot sofrir fugues o arribar a espenyar-se amb facilitat. A Itàlia passa el mateix amb una de cada cinc i a Portugal tampoc arriben als mínims establerts per Holanda.

A aquesta conclusió ha arribat l'oficina holandesa del consumidor, després d'analitzar 50.000 exemplars de 110 marques de preservatius procedents de sis països. La matei-

xa oficina ha aconsellat als turistes holandesos que duguin només condons fabricats a la seva terra al seu equipatge si pensen passar les seves vacances al sud d'Europa.

En el cas d'Espanya els anàlisis s'ha fet a 20 marques, cinc de les quals (Azurex Coral, Línea Farm, Real Foro, Perry Azur i Control Extra) perden efectivitat ràpidament, estan mancats del volum suficient en les proves

d'ompliment d'aigua i són poc resistents. Aquestes proves afecten sobretot a quatre marques (Supratex, Tú y Yo, Control Sensación i Control Fantasy). La resta respon de forma regular o bé a les proves efectuades. En aquest darrer grup estan les firmes Durex, Control Forte o Prime Nuda.

Els pitjors condons analitzats procedeixen d'Indonèsia. De les quinze marques de condons indonesis disponibles, només una resultava raonable, cinc són regulars i nou dolentes.

Franquistes

Aquesta pobra gent que diu anyorar en Franco, pateix una enorme confusió mental.

Si abans hi havia manco droga i delinqüència és perquè hi havia pocs doblers. Allà on hi ha demanda hi ha oferta.

Si abans hi havia menys atur, és perquè les dones (molts de milions) poques vegades tenien una feina.

Hi ha qui, amb la seva avarícia ho vol tenir tot: doblers, seguretat, gens d'atur, etc.

Com més doblers, més corrupció, sia amb en Franco, amb el PSOE o amb el PP.

A més, no volen recordar-se les les Mateas i totes les altres corrupcions del franquisme. Espanya sempre ha estat corrupta: "pícaros, soplones, caciques e inquisidores". **Jaume Tallaferró**

Els franquistes guanyaren gràcies a n'en Hitler

Són uns fills d'en Hitler.

Si n'Hitler tornàs, segur que es llevarien la careta i mostrarien es llautó del que són

realment: exaltadors de la força bruta i dels genocidis.

Tal com va fer l'ABC durant l'època de predomini hitleria (1936-45).

I és que aquests de l'ABC van ser prohitlerians. Ara callen com a bagasses, sobre aquest "tema tan espinós". **Jaume Tallaferró**

Violència a Terrassa

Un altre jove, J.C.R. va ser objecte d'una agressió similar a Terrassa. La víctima va haver de ser ingressada a la Mútua de Terrassa on evoluciona favorablement. La Policia, a part d'intentar identificar i detenir als agressors, investiga si aquests dos fets del Vallés poden tenir algun tipus de relació entre ells.

Miguel de Cervantes

La societat colonialista "Acción Cultural Miguel de Cervantes", vinculada a CADECA i segur a l'ABC i al PP, té seu i tot a Barcelona. Esperem que no li paguin de "fondos reservados", com a n'En Roldan, en Jaquetot (l'espia directiu del Reial Madrid), l'encantadora genteta del GAL i altres candorosos espanyolassos que ens envien per dur-nos del cabrestre.

Per si els voleu saludar i explicar-los cortesament però sense embuts que són forces d'ocupació cultural d'un imperi atrotinat, megalòman i feixistoide ací us passam l'adreça:

"Acción Cultural Miguel de Cervantes"
Ortigosa, 14-16-1
08003 Barcelona
Telèfon 93-2681734
Espanya, arruix!

Actituds lingüístiques al País Valencià

Com veiem altra cop al País Valencià: 5% són catalanistes conscients (i no gaire actius). 25% creuen en la unitat català-valencià, però també són poc actius i ni tan sols catalanistes. No els dol que es digui: "català", però... 30% creuen en la unitat català-valencià, però no volen que diguin "català" a llur llengua. 10% no creuen en la unitat català-valencià. 30% són anti-catalanistes (la majoria castellano-parlants monolingües) en general poc actius. El 70% dels valencians saben parlar valencià (català), però sols el fan servir molt majoritàriament un 20%. El 60% dels valencians parla normalment castellà, ja que parla castellà als forasters i generalment als desconeguts valencianoparlants. O sia, de nou veiem que el problema, sobretot és dels propis catalanoparlants i que estam colonitzats a causa de la nostra pròpia anarquia, manca de lògica i fermesa.

Trenta "skins" agredeixen un guàrdia urbà de l'Hospitalet que anava de paisà

L'Hospitalet.- Un grup de trenta caps rapats va apallissar diumenge passat a la mati-

nada un guàrdia urbà de l'Hospitalet i el seu acompanyant, quan tots dos eren a l'interior d'un cotxe a Cornellà, segons van informar fons policials.

L'agent M.P.S. de 24 anys que es trobava fora de servei, li van haver de posar uns quants punts de sutura, mentre que l'acompanyant, A.S.T. que havia treballat també a la Guàrdia urbana com a conductor d'ambulàncies, es troba ingressat a la ciutat sanitària de Bellvitge en estat greu, pendent d'una operació que se li ha de fer a la mandíbula.

Les dues víctimes varen ser agredides amb pals de bàisbol i altres objectes contundents quan eren a l'interior del vehicle del guàrdia, un Opel Kadet de color vermell. El lloc del fet és una zona molt concorreguda dels caps de setmana, situada enmig d'un polígon industrial entre les ciutats de l'Hospitalet i Cornellà. La ràpida intervenció de la policia va permetre detenir tres dels components de la banda, tots tres entre 20 i 22 anys. La resta dels agressors varen poder fugir.

Cappelats espanyolistes i fauna neonazi en general

Si en la vostra població o barri teniu cap problema amb aquests skin-heads del "Heil España", que tenen un coeficient del 0'3% i menys cervell que cabells, podeu assessorar-vos sobre els vostres drets i defenses legals davant aquests "éssers" de l'Imperi del Mal, tot demanant informació a ERC-La Plana-964/237518 o a l'Apartat 563-12080 Castelló.

Canya a aquests neofranquistes i pinxos verbeners! Canya al nostre KKK espanyol!

Anglaterra avisa als touoperadors del perill de viatjar a Espanya

Màlaga.- L'Oficina Britànica d'Assumptes Exteriors va enviar el passat 17 de febrer una carta als touoperadors que operen a Espanya a l'objecte d'informar-los del possibles riscos que poden córrer els turistes que se desplacin a aquell país, degut principalment a la activitat d'ETA, així com als carteristes i estirabosses. En la missiva se recorda la campanya d'atemptats desenvolupada per ETA contra objectius turístics d'algunes ciutats espanyoles.

En aquest sentit, s'explica que malgrat que la campanya estiuenca va acabar, ETA continua els atacs contra objectius espanyols al mateix temps que la violència al carrer, segueix a Euskadi.

Als turistes s'els aconsella evitar el nord d'Espanya. També recorda que el 6 de gener ETA va fer explotar cinc bombes a les instal·lacions de l'Aeroport de Madrid i que recentment un cotxe bomba va explotar a prop de la base aèria de Granada amb el resultat d'un mort.

Esperem que els anglesos no relacionin Espanya amb les Illes Balears i que continuïn venint com sempre. Ω

El matrimoni Soler-Bonnin, regenta des de fa 10 anys la botiga de subministres de serigrafia i retolació **Montaner Cubi** a la barriada de s'Escorxador.

En Miquel Albertí i en Miquel Gil, fa 14 anys que s'associaren amb en Miquel Pagan -tres Miquels- per obrir la **Fusteria Prodecasa** a la barriada des Camp Rodó. Fusteria en general, mobles de bany i decoració.

És en Josep M. Bosch, natural de Barcelona, ha descobert una recepta que elimina la nicotina del pulmó dels fumadors. Apuntau: Sulfat de sòdic, carbonat sòdic anídric, aigua, àcid cítric i àcid tartàric. En Josep que és fumador sol anar en camiseta i calçons curts pels carrers de Ciutat durant tot l'hivern.

En Josep Espassandín, natural de Galícia i veí de s'Arenal de Mallorca, feia feina a Lluçmajor amb els Germans Mójer i fa 12 anys se va associar en en Josep Maiol per fundar la Fusteria Poliforma, amb taller al Polígon de Can Valero i botiga a la barriada de s'Escorxador de Ciutat.

El nunci del Papa qualifica el tema de la llengua en l'Església d'«interferència nacionalista»

Segueix el pacte entre el Vaticà (Sanedri) i l'Imperi per tal d'assassinar la nostra llengua

LARA RIPOLL

València.- La llengua en que s'oficia la litúrgia en el 94% de parròquies de la Comunitat Valenciana -es a dir el castellà- no és, en opinió del nunci apostòlic a Espanya, Lajos Kada, un obstacle que arribi a impedir als catòlics valencians ser atesos d'acord amb els sacraments cristians. Es més, des del seu punt de vista, la crítica que des de determinats sectors cristians s'està fent a l'escassa presència que té la llengua autòctona en la pastoral que se desenvolupa a les tres diòcesis valencianes es una interferència amb motivacions de caràcter polític o d'un mal entès localisme regional o nacionalista.

Aquesta, és al manco, la resposta que el nunci va donar a algunes persones que fa uns dos mesos, decidiren exposar-li per carta la situació paradoxal que estan vivint els fidels de parla valenciana, que en alguns casos han de desplaçar-se més de 40 quilòmetres si volen assistir a una eucaristia oficiada en la seva llengua materna.

Els remitenters aprofitaven el pronunciamnt oficial que En Lajos Kada va manifestar a favor dels feligresos castellans residents a Catalunya -després que li haguessin arribat queixes d'una suposada discriminació respecte als fidels catalans, per a demanar-li aquest mateix "gest" oficial cap als cristians valencians.

No obstant això, sobre aquest últim aspecte, el nunci va manifestar que "al marge de qualsevol tipus de comparació que podria resultar inadequada", contesta en una missiva a la que hem tengut accés, "le sugeriría que (...) haga presente su inquietud a los responsables de la vida litúrgica, de las diòcesis de Valencia, comenzando por su propia parroquia".

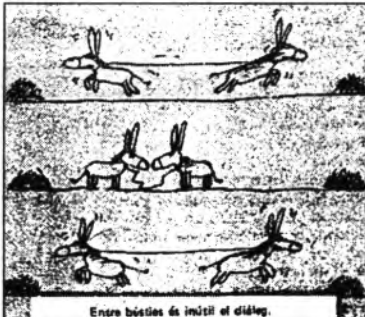
Una suggerència que, paradoxalment, ja han duit a la pràctica diverses entitats cristianes sense que, fins ara, hagin aconseguit el recolza-

Lajos Kada, valedor de l'Imperi i el Sanedri.

ment de l'arquebisbe de València, N'Agustín García Casco, natural de Toledo, respecte a la necessitat d'un major ús del català en els oficis religiosos. D'aquí que a títol personal, varen decidir sol·licitar aquest pronunciamnt oficial de la jerarquia eclesial per via de Roma que encarna En Lajos Kadar, com a representat del Papa a l'Estat espanyol.

Amb posterioritat a n'aquestes cartes, la coordinadora dels Col·lectius Cristians va decidir enviar tan al nunci com als quatre bisbes amb territori eclesial en la Comunitat Valenciana -Tortosa, Segorbe-Castelló, València i Alacant-Oriola- una altra carta en els mateixos termes, que acompanyaven les 150 signatures individuals. Ω

Entre Espanya i ETA (dues bisbes) és impossible el diàleg.

Els enemics de la nostra nació s'entrevisten.

N'Antoni Gelabert, natural d'Establiments, regenta des de fa 26 anys el **Taller de Xapa i Pintura Gelton** a la barriada de cas Capiscol.

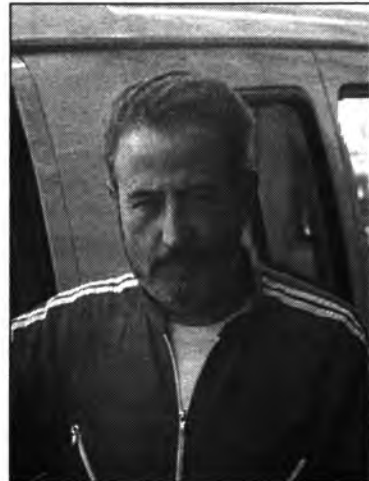
En Josep Maria Fuster és l'amo jove del Magatzem de Sanejament i Calefacció J. Fuster a la barriada des Camp Rodó. Son pare va obrir quest magatzem ara fa 30 anys.

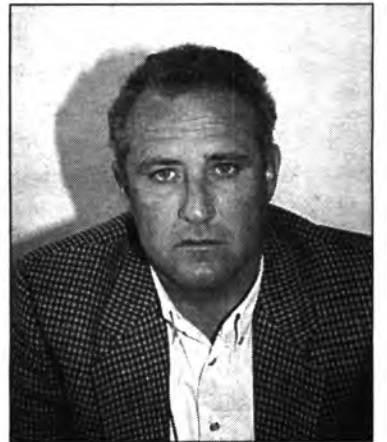
N'Antoni Sintes, natural des Secar de la Real, fa un any que ha obert el **Impremta Palma Print** a la barriada de Cas Capiscol

El matrimoni Campos-Planes regenta des de fa un any el Bar Alba a la barriada des camp Rodó.

En Joan Montejo, natural d'Andalusia, fa 10 anys que va obrir els **Tallers Infant** al carrer de l'Infant Pagà des camp Rodó.

En Manuel de Pablo és el delegat a les Balears del Reial Automòbil Club d'Espanya. Tenen uns 2.000 associats que tenen ajuda en carretera, gestoria i assessoria jurídica, assegurances i confecció d'itineraris. Hi ha subdelegacions a Menorca i a Eivissa i estan federats amb nacions d'arreu del món.

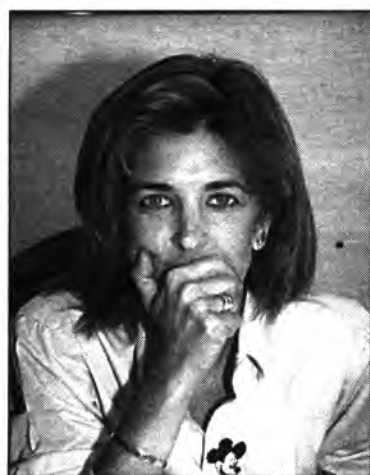
Fa 22 anys que el matrimoni Ribes-Artieda va obrir el **Botiga Riarti** de venda de productes de xarcuteria, a la menuada i a l'engròs a la barriada des Camp Rodó.

En Vicenç Soler, ascendència alicantina fa 12 anys que va obrir la Representació i Distribució de Calçats Soler a la barriada de s'Escorxador.

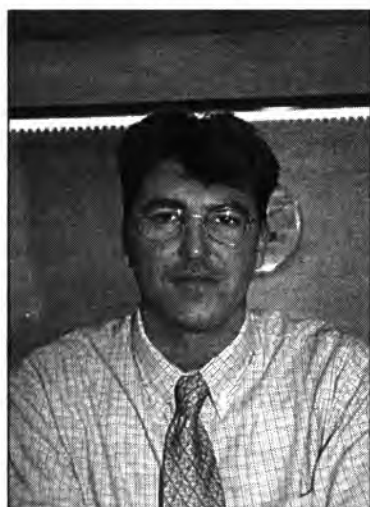
En Joan Riera, natural de son Servera, fa 8 mesos que ha obert la botiga de vases Marc i Art a la barriada de s'Escorxador.

N'Antònia Moyà és l'administrativa de l'Oficina d'Assegurances AXA Mare Nostrum que ara fa dos mesos s'ha obert a la barriada des camp Rodó.

En José Antonio Díaz va obrir ara fa 5 anys el Magatzem de Material de Construcció Baldimar a la barriada de s'Escorxador.

Fa 3 anys que n'Esteve Rotger és el delegat de la Caixa de Colònia al camp Rodó. Aquesta oficina fou oberta l'any 1990.

N'Antoni Font fa 35 anys que fa feina a Mobles cas Capiscol, al principi feia feina amb en Pons Oliver, ara fa 15 anys que n'és el titular.

En Josep Maria Gil regenta des de fa 3 anys el Bar Atila a Cas Capiscol. Abans regentava aquest bar na Carne Velasco.

N'Elisabet Soto i na Margalida Dodero són graduades socials i ara fa un mes que han obert el Bufet Dodero i Associats a la barriada des camp Rodó. És un gabinet de gestió d'empreses, nòmines i assegurances de personal, IVA, declaració de renda i tot allò que puguin necessitar les empreses de la barriada.

Va 15 dies que n'Antònia Ruiz regenta el Café "El Rincon de Lillí" al carrer principal del Coll d'en Rabassa. És un cafè de nit, obert des de les 6 de l'horabaixa fins a les 6 de la matinada.

Els estats de la Mediterrània occidental

L'Eix de la Mediterrània

L'element clau per a entendre l'actual situació geopolítica catalana és la situació dels estats i les nacions de la Mediterrània occidental.

Des d'Alacant fins a Milà s'està creant un arc de riquesa complementari del centre comunitari i que s'oposa als eixos regressius Atlàntic i de la Mediterrània oriental. Aquest fet catapulta la regió costanera i deixa enrera els centres clàssics de poder de l'àrea, és a dir Madrid, Roma i París. És la fi dels esquemes de dominació imperials dels segle XVIII.

Hi ha un segon gran tema que és al gran fractura entre Europa i el Magreb i la pressió demogràfica que aquesta fractura provoca. En un futur immediat aquest serà un dels grans temes a resoldre en l'àrea. Tant per les tensions polítiques que provocarà en aquells països com per les migracions que desencadenarà.

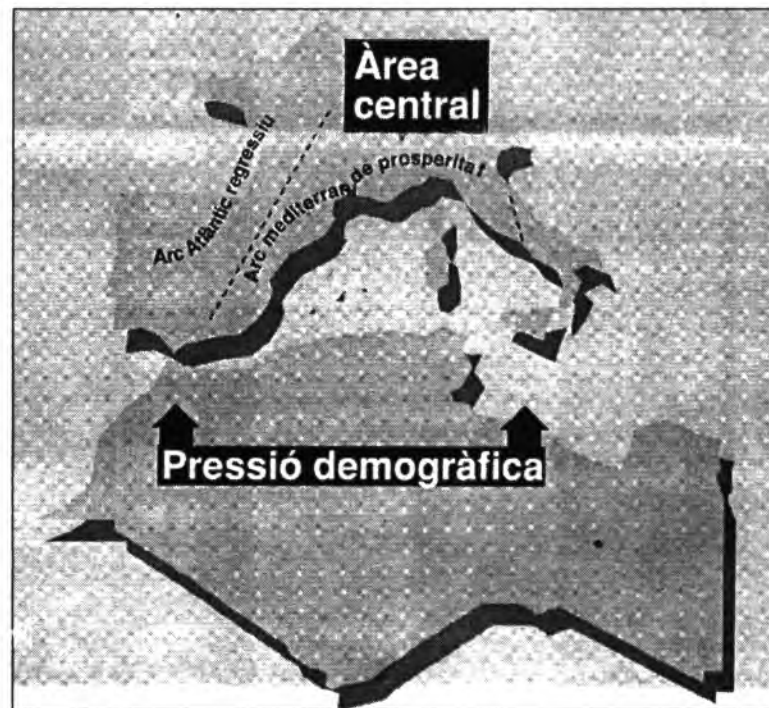
Si la producció i el consum i els intercanvis comercials són factors bàsics de l'activitat econòmica d'un país, les vies de comunicació són un element sense el qual aquesta activitat quedaria col·lapsada.

Les vies de comunicació, però, no solament faciliten els intercanvis econòmics, sinó també culturals i socials en general i són, doncs, un instrument fonamental en la formació, cohesió i consolidació de les comunitats nacionals i de llur ordenació territorial. I si són projectades malament, o ho són en funció d'uns interessos aliens als de la població del territori que cobreixen, poden arribar a desestabilitzar-ne l'economia i a desvertebrar-ne l'estructura social i la cultura cohesionades prèviament, i a subordinar-les a poders estrangers.

Mirar cap a Madrid. Mirar cap a París

Per això, a l'hora d'estudiar o planificar la xarxa de comunicacions d'un país -sobretot de carreteres i ferrovies- no n'hi ha prou amb valorar-ne la quantitat i la qualitat dels serveis en abstracte, sinó que cal, sobretot, escatir-ne la seva adequació a les necessitats i els interessos reals de la població afectada.

En aquest sentit, i contemplant la xarxa viària catalana, veiem d'entrada que el territori ha estat dividit en dues zones contraposades, cada una de les quals convergeix en un centre aglutinador diferent i exterior, a 300 i 800 quilòmetres respectivament dels límits nacionals de Catalunya: Madrid i París. I són contraposats aquests dos sistemes que, en el cas del ferrocarril, no és pot anar de Figueres a Perpinyà, o de Puigcerdà a Porta, sense haver de fer transbordament -a Cervera o a Tor de Terol- perquè l'amplada diferent de les vies dels dos sistemes no permet que un mateix tren pugui circular per ambdós costats de la línia divisòria.

La Catalunya del Nord, doncs, mira cap a París, i la resta del país cap a Madrid, amb una subordinació absoluta de les nostres xarxes de comunicacions a aquests dos centres exteriors. Només les Illes fan excepció, i això per raons òbvies.

A la Catalunya peninsular dominada per l'Estat espanyol veiem, doncs, com totes les ferrovies i carreteres principals tenen un centre originari comú; Madrid, d'on s'escampen radialment per tot arreu. En territori català només hi ha subcentres: València i Barcelona, per exemple: I Així és i ha estat sempre d'ençà de la primera xarxa planificada moderna a l'època de Carles III, al segle XVIII.

Des de Corberes al Segura: L'eix mediterrani

Però hi ha una excepció, una excepció de primera categoria: l'eix mediterrani. Aquest eix és la ruta que seguint paral·lela i pròxima a la costa, travessa tot Catalunya des de la conca del Segura fins a Corberes, i que enllaça tota aquesta zona mediterrània i les terres de més al sud amb l'Europa transpirenaica per un camí més que mil·lenari. En efecte, aquesta ruta reproduceix, en gairebé tot el seu curs, el de la Via Augusta d'ara fa uns dos mil anys; i avui encara continua essent la ruta més transitada, més ràpida i més rendible econòmicament de tota la Península Ibèrica, perquè travessa una de les zones de major dinamisme econòmic -industrial, agrícola i turístic- de tot el sud oest europeu, i la connecta amb la resta del món.

La cohesió nacional

Doncs bé, malgrat aquesta importància cabdal, pel simple fet de trencar l'esquema centralitzador del sistema viari espanyol, i sobretot, per ser un element essencial de cohesió al llarg de tota la història, d'un altre sistema diferent -el català-, aquest eix ha estat menystingut a l'hora de marcar els objectius preferents de la política dels governs

espanyols i, en el millor dels casos, ha estat cedit a l'especulació del capital privat -com és el cas de l'autopista La Jonquera a Alacant-. Os'intenta fraccionar i incorporar-lo de manera fragmentada a d'altres eixos que, curiosament sense excepció, passen tots el centre de l'altiplà castellà...

En el projecte -faraònic i altament electoralista- que el ministre Borrell pretén realitzar entre 1993 i el 2007, aquest eix torna a ser desplaçat a segon terme i veu com d'altres rutes "més antinaturals" com ha reconegut el mateix ministre, el suplantant en la funció de via principalíssima de comunicació amb Europa.

La innecessària necessitat de passar per Madrid

Tot ha de passar, com ja hem dit, per l'altiplà castellà. Malgrat que haver de superar el desnivell d'altitud alenteix i encareix els viatges, el nou pla ho prefereix així perquè és prima per damunt de tot els interessos exclusivament polítics i partidistes: la vertebració -l'enèsim intent de vertebració, d'una Espanya invertebrada, d'una nació inexistente, i el refermament del caràcter eminentment hegemònic de Madrid en aquesta aventura quixotesca i genocida.

I no és cert que aquestes rutes de l'altiplà, antinaturals segons els seus mateixos defensors, siguin el remei per incorporar a les rutes principals i reanimar les zones pobres, aïllades de l'interior peninsular, perquè a aquestes regions els seria més útil incorporar-se al ritme europeu connectant directament o bé amb l'eix mediterrani, o bé amb l'eix cantàbric, de comunicació més àgil amb Europa i àdhuc amb la resta del món a través dels ports marítims. Però aquesta solució és inacceptable per als interessos creats de l'imperialisme burocràtic espanyol, perquè reforçaria el paper de Catalunya i d'Euskadi, i podria afeblir el poder hegemònic de Madrid.

El pla Borrell

El pla Borrell, a més de marginar la xarxa catalana, i precisament per això, amb dificultat ens podrà obrir les portes cap a Europa. Tant en l'esperit com en els fets aquest pla està girat d'esquena a Europa: el mateix TGV, que a la llarga pot ser l'excepció d'això que diem, s'ha fet amb els peus, i en comptes d'acostar-nos als altres països del nostre continent s'ha apropiat, encara més, a l'Àfrica amb el tram Madrid-Sevilla. Però a part del TGV, la resta és podrà "modernitzar", però difícilment es posarà al nivell dels països transpirenecs. Per exemple l'amplada de vies fèrries continuarà essent diferent i això impedirà les velocitats habituals als altres països veïns, i que el pla ens promet de manera demagògica, i en arribar al Pirineu, tot i que hagin desaparegut duanes i carabiners, haurà de continuar fent el transbordament absurd, amb la corresponent segona pèrdua de temps. Un doble error econòmic.

Fer un projecte nacional català

Tot i saber que, mentre no puguem gaudir d'una poder polític propi i sobirà, ens serà molt difícil si no impossible de frenar o, àdhuc pal·liar aquest cúmul d'irracionalitat, no podem estar-nos de plantejar una alternativa, un projecte propi, que parteixi dels interessos nacionals de Catalunya en la nova reestructuració nacional que se'ns acosta. Cal, doncs, estudiar la nostra realitat i endegar un programa que cobreixi a bastament tant les necessitats i els buits interns com les connexions amb el món exterior, sobretot les més urgents i necessàries.

Una xarxa descentralitzada

Bé que la concentració barcelonina hagi esdevingut la concentració demogràfica més gran del país, i que el pes específic que hi té en els camps econòmic, social i cultural, Barcelona hauria d'assumir la funció de cap i casal de tota la nació -que avui encara sembla que no vol assumir-, això no ens ha de fer pensar en un país centralitzat. Catalunya ha desplegat una gran quantitat de ciutats-motor, de centres dinàmics escampats arreu del territori. I tots aquests nuclis, juntament amb les seves zones d'influència, s'han de mantenir i potenciar i, en tot cas, s'haurà de mirar d'incorporar-ne de nous. Per això, una bona xarxa de carreteres i ferrocarrils s'ha de coordinar per arribar a tots els racons de la nostra geografia. Que cap poble ni llogaret no quedi aïllat.

Per a estructurar tota aquesta xarxa haurem de partir de l'eix mediterrani com a columna vertebradora. Per això, s'haurà de modernitzar aquest eix i adequar-lo a les necessitats interiors i internacionals. Autovia -o autopista allà on no n'hi hagi- carretera generals i ferrocarril, amb desdoblament on facin falta sobretot al sud de València i a les rodalies de Barcelona-, i una infras-

tractura que permeti una velocitat i una seguretat màxima des d'Elx i Alacant fins a Perpinyà.

Incomunicar València de Barcelona

Però el MOPT i la RENFE pensen altrament: avui encara hi ha molts de trams d'aquesta línia sense doble via, i de València a Alacant, en comptes de fer el camí de Gandia i Dénia, o el de Xàtiva i Alcoi, se segueix el camí de Villena, molt més llarg, més car i més lent. La intenció de les institucions espanyoles és de desvincular València de Barcelona i d'Alacant, i vincular-les totes separadament amb Madrid. Aquesta política, ja tradicional, continua vigent amb la no inclusió en el pla Borrell de TGV Alacant-València-Barcelona, i amb el contrast -en carreteres- d'una autopista de peatge per a enllaçar totes les ciutats catalanes entre elles, i unes autovies gratuïtes que uneixen Alacant i València amb Madrid. És fa, doncs, necessària la construcció d'una ferrovia desdoblada d'Alacant a València: l'una per Alcoi, l'altre per la costa.

S'haurà de pensar en introduir no solament al TGV, sinó a tota la xarxa ferroviària l'amplada europea.

Les branques de l'eix

A partir d'aquest eix cal reforçar els ramals secundaris ja existents i construir-ne de nous: així, des d'Alcoi, una de les ciutats més oblidades, és urgent una xarxa radial -d'autovies, carreteres i/o ferrocarrils- cap a Gandia i Dénia i cap a l'interior, a més de les de les nord-sud de l'eix principal. Aquesta política de reforçament o nova creació s'haurà de fer a partir de Xàtiva, València, Sagunt, Castelló, Vinaròs, Tortosa... De Tortosa i Tarragona per a confluïr a Lleida i continuar trifurcada per les valls de les dues Nogueres i el Segre.

El Pirineu necessita estar ben comunicat. Així, seguint l'exemple francès, cal una bona carretera al peu del Pirineu des de Figueres al Pont de Suert i Viella passant per Olot, Puigcerdà, La Seu d'Urgell i Sort, amb enllaços amb les vies que vénen de la costa, per Vic i Ripoll, per Manresa i Berga o amb les ja esmentades de Lleida...

Amb l'obertura del túnel de Cadí i, ara, el Timoret -via Tolosa, Bordeus, París- caldrà millorar aquesta carretera i convertir-la en autovia. Aquest eix Barcelona-Puigcerdà té l'altre recorregut, en tren, via Vic i Ripoll amb la mateixa connexió internacional que la carretera Barcelona-Puigcerdà.

Un altre pas pels Pirineus, aquest potser més ferroviari, és el que, sortint de Lleida, per Tremp i Sort fins a Esterrri d'Aneu travessaria el Pirineu pel Túnel de Pas de Salau i feria via cap a Tolosa a Bordeus. Aquest projecte, pacte hispano-francès de principis de segle, al nord el van dur a terme i encara estan esperant que al sud s'arribi també al peu de la serralada per iniciar la foradada. Però, si a Occitània va arribar ràpi-

dament al peu del Pirineu, a Catalunya s'aturà a la Pobla de Segur, i darrerament la RENFE ha proposat de tancar aquest tram.

Unir la Mediterrània i l'Atlàntic

La importància d'aquestes dues vies Barcelona-Tolosa-Bordeus per Puigcerdà o per Esterrri d'Aneu és claríssima: a part dels avantatges per a comercialitzar els productes del camp lleidetà i dels atractius turístics, aquestes dues vies, modernitzades -amplada europea i velocitat alta- permetrien l'enllaç dels ports de Barcelona i Tarragona amb la costa atlàntica i el port de Bordeus.

Cal tenir en compte que Bordeus és el port atlàntic més proper a Barcelona -595 quilòmetres per carretera, mentre que Bilbao està a 620 quilòmetres-, i és un dels més ben dotats, i, sobretot més que el de Bilbao. També cal tenir en compte que la distància entre Bordeus i Marsella -port mediterrani rival del del nostre cap i casal- és mes gran, 650 quilòmetres, que la que hi ha entre Bordeus i Barcelona. Avui, 495 i, amb l'obertura del túnel de Pimorent uns quans menys.

És evident, doncs, que la línia Barcelona-Tolosa-Bordeus per Puigcerdà ens urgeix potenciar-la, i la de Lleida-Esterrri l'haurem d'estudiar amb interès. A més, aquestes rutes facilitarien la cohesió de la macro-regió Tolosa-Montpeller-Barcelona-València-Mallorca i serà fins i tot molt més ràpida que la de Somport, al Pirineu Aragonés, que tard o d'hora impulsarà el govern espanyol.

A la Catalunya del Nord caldria reforçar el tram Vilafranca de Conflent fins a Tor de Querol amb via normal i permetre l'enllaç amb la línia Puigcerdà.

A les Illes, l'única xarxa autònoma catalana, caldrà modernitzar els ferrocarrils especialment, i algunes carreteres.

La proximitat d'Àfrica

Si haguéssim de parlar d'enllaços marítims hauríem de pensar que tot el balcò africà del mediterrani, amb qui ja tenim intercanvis mercantils -compra de productes energètics- podrien esdevenir receptors de la nostra producció industrial. El port d'Alger està a un tret de ballesta. Dit en termes reals, l'Alger és a la mateixa distància de Madrid i Tunis és més a prop que Càdis o La Corunya.

Estem, doncs, a tocar amb el Magreb, i, per contra, ens l'han presentat com un país exòtic i llunyà, tot per imposar-nos una proximitat discutible, dels territoris espanyols. Els enllaços, doncs, entre València, Alacant i Barcelona amb les Balears i Pitiüses, així com els contactes marítims i comercials amb tots els ports del Mediterrani occidental, podrien obrir-nos a un món molt pròxim a nosaltres -sobretot a Itàlia i Occitània- i ens ajudarien a sortir del clos resclosit d'Espanya. De la revista Lluita. Ω

El senyor Timothy Roberts, natural del Canadà, regenta des de fa 10 anys l'Església Evangèlica Bautista de la Fe a Mallorca. Des de fa un any està oberta a Cas Capiscol. Ens conta que hi ha onze esglésies evangèliques a Mallorca, apart de les Esglésies de Filadelfia, que són dels gitans.

En Francesc Torres, natural d'Andalucía, fa 20 anys que va obrir el Taller de Motos Torres a Cas Capiscol

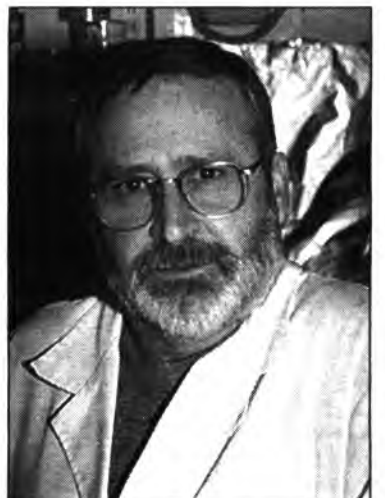
Són els alumnes i les educadores de l'Escoleta d'infants Ca Nostra a la barriada des Capiscol.

En Joan Carles Alfonso és l'amo jove del Magatzem del Tresillo a cas Capiscol.

En José María García, natural d'Andalucía, regenta des de fa 2 anys el Vídeo Club Marbe II a cas Capiscol.

En Jaume Estrany, natural del Secar de la Real, fa 15 anys que regenta el Colmado can Jaume, a cas Capiscol, just devora el Supermercat Pryca. I li va molt bé, ens diu.

En Bartomeu Salom va obrir ara fa tres anys amb companyia amb en Francesc Moreno la Copisteria Copyright a la barriada de cas Capiscol. Els seus principals clients són els universitaris que s'hi aturen de camí cap a la Universitat.

Na Margalida Vidal, natural de Puigpunyent, regenta des de fa 30 anys el Bar Martorell a cas Capiscol. Despatxa begudes i tapes.

En Bernat Roig i el seu fill Jaume, naturals de Campos, fa 10 anys que obren l'Auto-escola Cotlliure a cas Capiscol.

En José Lluís Megías, natural d'Estremadura, fa 3 mesos que ha obert la Fusteria Il·lenca a can Valero. Abans va estar durant 10 anys a son Castelló.

En Pep Garau i en Pere Alcover regenten des de fa 6 anys el Taller Palmarmaris i el Palmaluminis al Polígon de can Valero.

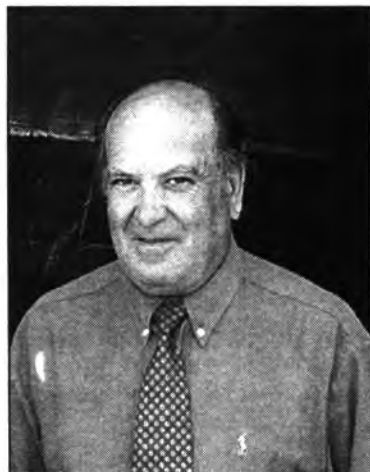
En Rafel Tugores, del Secar de la Real, fa 12 anys que va obrir la Ferreria Forja Foc a can Valero. En Rafel es escultor en ferro i altres metalls. Té escultures a Placets d'Esporles i de Ciutat. Son pare, Jaume Tugores era el torner del Secar de la Real.

N'Humbert Guaza i en Manuel Rodríguez, regenten des de fa 15 anys l'empresa Espuga al Polígon de can Valero. Comercialitzen pollastres, conills i guatleres que distribueixen a les carnisseries de Mallorca.

En Rafel Abrines, natural de la Soledad, fa 10 anys que regenta els Tallers Abrines al Secar de la Real.

En Josep Martí, natural de València, regenta des de fa 5 anys el Taller de Manteniment de Bucs al Polígon de can Valero.

En Marcelino Guimarães, natural del Brasil, fa un any que regenta el Taller Brasil Nautic Carpentry a can Valero.

N'Antoni Camps i en Josep Guillem, naturals de Catalunya, fa 2 anys que s'associaren per obrir la Ferreria Ferrodera a can Valero. Fan portes, escales i la resta. I, són del Barça.

N'Albert Llobet, natural de Catalunya, fa uns mesos que té el seu estudi de pintor al Secar de la Real, on pinta i ven olis damunt paper entre les sis i les quinze mil pessetes. L'any 1958 va venir a Ciutat amb son pare on feren de sastres i a partir del 63 va començar a pintar a l'oli amb influències expressionistes i impressionistes. Aquests tres darrers anys els va passar a Portocolom.

Els Germans Bonnin, d'ascendència poblera, son els amos joves del Taller Mallorca Boat Service que se va obrir ara fa 30 anys al Polígon de can Valero. Adoben motors marins i pinten barques.

En Ruben Ximenis, natural de son Rapinya, regenta des de fa 9 anys l'Empresa de Serveis Telma a can Valero. Venta, instal·lació i manteniment de telèfons.

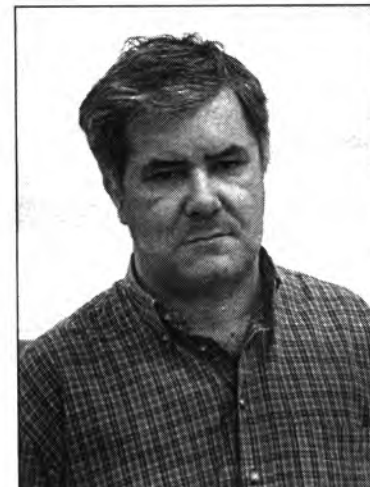
Els germans Peña, naturals de son Roca son els amos joves de la Cafeteria can Valero. Despatxem menús, que els clients diuen són ben bons, a 800 ptes.

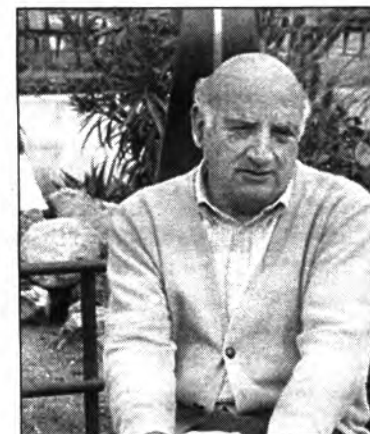
Na Sebastiana Pisà, natural de Binissalem va obrir amb el seu home ara fa 6 anys la Comercial Brea de productes per a pastisseria al Polígon de can Valero.

N'Abili Sanpedro, natural d'Andalucía, fa 4 mesos que regenta la Metalisteria Sanpedro can Valero; abans estava a son Castelló.

En Manuel Pérez, natural d'Astúries, fa 3 mesos que ha obert l'Hiperkit al Polígon de can Valero. Una botiga de mobles de cuina, armaris i portes de fusta.

En Joan Seguí Florit, és l'amo de la Serralleria Seguí que des de fa 9 anys està ubicada a can Valero. Abans i, durant 60 anys va estar a Ciutat devora Hisenda. Aquesta serralleria té obres a quatre dels cinc continents. A la fotografia En Seguí està assegut damunt unes escultures que han de ser donades a l'Ajuntament de Marratxí.

◆ En Francesc González, amb el seu germà Pep, regenta des de fa 25 anys la **Imprenta Pisà** a la barriada de Bons Aires.

◆ En Pau Rodríguez Díaz, natural de Portocristo, fa 2 mesos que ha obert la **Gestoria Díaz** a la barriada de Bons Aires.

◆ En Vicenç Díaz regenta des de fa 12 anys el **Taller Nou** a la barriada des Camp Rodó.

◆ Fa 10 anys que en Manuel Moreno va obrir la botiga **La Llar del Pintor** al Camp Rodó. Ven pintura i pinzells.

◆ Na Pilar Bonet, natural de Barcelona, fa 2 anys que va obrir la botiga **Kessler** a la barriada de Bons Aires.

◆ En Jaume Bonnin, natural d'Inca, fa 3 anys que va obrir l'Assessoria Fiscal Bonnin a la barriada des Camp Rodó.

◆ Na Francisca Muntaner és la madona de la botiga i taller **Musa**, d'armaris i alumini a la barriada des Camp Rodó.

◆ Na Margalida Reus de s'Indioteria, fa mig any que ha obert la **Botiga Tot Animal** a la barriada des camp Rodó.

◆ Na Maria Josep Ros i n'Ampar Morales regenten des de fa 2 anys un lloc de venda de fruites i verdures dins el Mercat des camp Rodó.

◆ En Tomeu Mesquida, amb sa mare Catalina Borràs, regenten el **Café Nou** al Secar de la Real. Aquest bar fou obert pel seu padri amb el nom de Sa Cooperativa l'any 1925.

◆ En Biel Canyelles va obrir ara fa 24 anys el **TallerBurundi** a can Valero. És el taller concertat de la Mútua Madrilenya d'Assegurances. Li va posar aquest nom perquè el seu germà Jaume, aleshores era missioner al Burundi.

Reflexió cristiana sobre la insubmissió i la pau

Si la societat ha regulat l'objecció de consciència, quina justificació social pot tenir la insubmissió, volguda ja directament com a "desobediència civil", que es nega a la "prestació social substitutòria"? Tot vé d'una comprensió reduccionista de l'objecció de consciència, propiciada per la mateixa expressió usada. S'ha reduït el problema a un afer de consciència personal dels interessats i s'ha ignorat la seva dimensió de denúncia d'una societat militaritzada i productora d'armament. S'ha tractat el tema com si fos l'escrúpol d'unes persones a agafar un arma; s'ha regulat legalment la seva situació personal i hom ha cregut solucionat el problema. En canvi, per a molts dels primers objectors, l'alusió a la seva consciència no es limitava a un problema personal sinó que denunciava una situació social marcada per la militarització i les armes. I ja aleshores aquella actitud era una "desobediència civil" amb conseqüències negatives: presó, multes etc.

La regulació legal fa tota la impressió d'haver engolit la protesta reduint-la a una simple qüestió personal, i de deixar-ho tot tal com estava. L'aparició del moviment insubmís com a denúncia social era inevitable, i crec que ha estat positiva. És injust presentar l'insotmès com un egoïsta antisocial que no vol fer ni la prestació a la societat.

La insubmissió és la denúncia de la situació social legalment establerta, que amb l'excusa d'un fet necessari -defensa d'un possible atac- desenvolupa una organització militar, la producció i el mercat d'armes i una actitud violenta que van molt més enllà del que estaria justificat, provoquen una actitud de violència i resten forces per desenvolupar els veritables mecanismes de la pau.

La insubmissió només té sentit si es fruit d'un sincer esperit de pau. Això és determinant a l'hora de fer-ne una valoració cristiana. De fet, hi ha moltes maneres de viure la insubmissió, molts de llenguatges. Hi ha llenguatges obsessivament anti-militaristes, n'hi ha de radicalment anti-ordre establert en general; hi ha actituds simplement despreocupades, menenfortistes; fins i tot el moviment d'insubmissió és tan solidament limitat que és com la mel que atreu unes psicologies determinades, desestructurades, inconformistes, a la banda contrària de l'ordre i de les bones maneres. Aquí pot aplicar-se un principi sà: hi ha mals defensors de causes bones. El criteri és, crec, la recerca clara i neta de la pau. No fos cas que, per una ironia de la condició humana, també la insubmissió fos la vàlvula de sortida del ressentiment i la incapacitat de relacionar-se amb la realitat sempre esquerpa.

La insubmissió com a gest profètic

La insubmissió té la grandesa de ser no simplement un crit sinó un gest. Això la fa especialment forta. En general, la simple paraula és dèbil. No sempre, però. Si un bisbe o una conferència episcopal digués: "Condemnem la venda d'armes del nostre país als països del tercer món, i el nostre guany a costa de la seva economia i de les seves guerres", essent simplement una paraula, seria realment un cop fort. Els insotmessos no són bisbes i la seva paraula és feble. El seu gest, enfrontant-se a una situació legal des de la desobediència civil i afrontant les conseqüències és testimonialment fort.

Cal que els insotmessos distingixin les raons fonamentals del seu gest, d'altres raons més o menys col·laterals. Crec que fan un petit servei a la causa els que es limiten a posar de relleu les llacunes de la llei actual dels objectors de consciència. Una llei imperfecta es pot millorar. La insubmissió continuaria tenint validesa fins i tot si la llei d'objecció fos perfecta.

La insubmissió és bàsicament un crit de denúncia a una situació real inacceptable, tot i que sia democràticament justificada. La reacció madura davant d'aquest gest és la valoració de la denúncia i la recerca conjunta de la manera d'afrontar el problema denunciat. Posar-se en contra de la insubmissió perquè no soluciona els problemes d'un possible atac és passar de llarg del que realment es pretén. Cal que les nostres comunitats cristianes, bisbes inclosos, agraeixin el crit de la insubmissió con un record de l'opció cristiana per la pau... I, en tot cas, es preguntin per què exigeixen un projecte acabat als insubmissos i no sel's acut de passar la més mínima factura a un ordre socialment establert que fabrica armes i en fa mercat, crida als joves cristians a fer el servei militar i els ensenya a matar.

Consciència d'aquest gest i conseqüències

Els insotmessos han de ser conscients que el seu gest pot ser molt efímer; àdhuc pot provocar situacions més endurides que l'actual. Pot ser que l'objecció de consciència i la insubmissió accelerin el procés de professionalització de l'exèrcit, de manera que la manca de soldats de lleva deixi sense efecte la insubmissió, els exèrcits s'alimentin de lluitadors professionals i acabin encara més endurits del que són ara.

La insubmissió, que lluita contra els exèrcits i les armes des de la denúncia testimonial, atesa la història i la manera de ser de la humanitat, no aconseguirà la supressió dels exèrcits sinó la seva progressiva humanització: l'esperit de crítica interna, la recerca de veritables

estratègies de pau, la col·laboració amb altres instàncies en la resolució dels conflictes, etc. És a dir, segons aquell esquema de la tensió entre el "crit profètic límit" i la "vida diària real", la denúncia límit està cridada a provocar la reflexió i la re-orientació de la vida diària, de manera que cerqui sincerament la solució pacífica possible als conflictes.

A propòsit de la nota episcopal sobre la insubmissió

La Comissió Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola va treure del 21 de setembre de 1995 una Nota sobre la Insubmissió. Pot resumir-se així: Potser si que els insubmissos tenen objectius nobles, però la insubmissió és inacceptable cristianament. No es poden intentar aquells objectius amb la desobediència civil en un Estat de Dret. Això només seria possible si s'hagués provat la immoralitat greu de l'ordre jurídic legítim. Atés que la insubmissió nega la defensa necessària davant de possibles agressors, pot arribar a ser un perill per a la pau.

En algunes expressions sembla que la Nota es limita a negar que la insubmissió sigui l'única exigència de l'Evangeli i a afirmar que n'hi ha d'altres, però acaba negant simplement la seva validesa civil i cristiana.

La qüestió bàsica d'aquesta nota és el seu enfocament

És clara la diferència de plantejament amb els grans documents eclesials sobre la pau com "Gaudium et Spes" o "Pacem in Terris". Aquells documents es plantegen el greu desafiament de la pau, la concepció que en té el cristianisme i l'aportació a l'Església a la recerca urgent de la pau en un món conflictiu com el nostre. Aquesta nota parla des de l'ordre establert, i es pregunta si és acceptable un moviment que pertorba aquest ordre. Contesta que no. Fa un plantejament directament jurídic, i considera indiscutible que la situació actual respon bàsicament als principis evangèlics. No té res a veure amb el to del Concili, que en la introducció al tema de la pau, diu:

"El Concili, en exposar clarament l'autèntica i nobilíssima concepció de la pau, després d'haver condemnat la crueltat de la guerra, vol fer una crida ardent a tots els cristians perquè amb l'ajut de Crist, autor de la pau, col·laborin amb tots els homes a formar aquesta pau entre ells, en la justícia i en l'amor, i a preparar-ne els mitjans".

La Nota exigeix la prova de la "immoralitat greu" de la situació actual per plantejar-se alguna pregunta. No en té prou amb la constatació de les inacabables barbaritats de la guerra arreu del món actual i del mercat d'armes, fabulós i inacceptable, temes que coneix. El Con-

cili simplement "condemna la crueltat de la guerra" i fa una crida urgent a la pau. Vistes així les coses ens resulta dolorosa la Nota de la Comissió Episcopal.

La nota és més que un símptoma

Quan el magisteri de l'Església redactava "Pacem in Terris", o es reunia el Concili, el tema de la pau era una preocupació mundial, centrada en la cursa irracional d'armaments entre els blocs militars enfrontats, i la mateixa Església vivia un debat seriós intern. A partir d'aquest debat va abandonar preteses seguretats doctrinals i es va preguntar sobre la seva aportació pràctica i teòrica al desafiament de la pau mundial. Ara s'ha acabat l'enfrontament dels dos blocs i tots tenim el perill de considerar que el problema s'ha resolt a favor de la llibertat, la veritat i l'ordre.

La proliferació de petites guerres, més terribles que mai, que fan endevenir un comerç d'armes immens, no aconsegueix destruir la convicció que bàsicament la situació socio-política mundial després de la desaparició del bloc comunista és bona. Per altre banda, sembla que s'ha acabat en l'Església el clima d'auto crítica i de debat. Tot plegat ha propiciat aquesta Nota, que manifesta l'abandó d'un plantejament seriós de la urgència de la pau i el retorn, per part de l'Església, a la justificació ideològica de l'ordre socio-polític establert.

Els moviments de consciència primer, i el de la insubmissió després, tornen a ser un revulsiu en aquesta tranquil·la seguretat. Fins i tot és possible que siguin més desinteressats que la por a la cursa d'armaments i a la teoria de la dissuasió dels anys 60-80. Allà es parlava de la possible destrucció de la humanitat i tots sabíem que això no volia dir Somàlia o Mururoa, sinó Europa, col·locada ben bé al mig de les dues potències enfrontades. Ara no es tracta de "destrucció possible" sinó de guerres reals i terribles, però llunyanes; Europa ja no hi està implicada, excepte Bòsnia, l'únic conflicte que ha provocat moviments reals de protesta. Doncs bé, són precisament aquestes guerres i les seves armes, produïdes totes a Occident i moltes a Espanya, les que provoquen la protesta d'uns quants joves, oberts i crítics. Cal superar la reacció espontània i benestant: "Què volen ara aquests?"; i sobretot, cal evitar arguments precipitats, ideològics: "No es pot provar la immoralitat greu de l'ordre establert". Paraules com aquestes poden produir tristors, però creiem que no poden amagar les dades recollides en al reflexió anterior: l'opció per la pau, la gravetat de la realitat, la no veritat de la situació actual, la necessitat de gestos profètics per a viure evangèlicament la vida dià-

En Joan Seguí, és l'amo jove de la Serrallera Seguí. Forma part de la directiva de l'Associació de Joves Empresararis, de "Médicos del Mundo" amb qui ha estat tres vegades amb ajuda humanitària a Bòsnia, és el director de Mallorca Activa, una associació que duu turistes a fer tiranys per Serra de Tramuntana, organitza excursions amb cavalls per Calvià, etc. L'any 1992 va fer el Camel Trothy per l'Amazonia. Viu a sa Cabaneta.

En Josep Maria Almendros, natural de Granada, fa 6 anys que va obrir l'Expendiduria Automàtica de Mallorca a can Valero. Instal·la i adoba màquines automàtiques que despatxen begudes, tabac i més coses, arreu de Mallorca.

El matrimoni Cunill, natural d'Andratx, regenta des de fa 14 anys el Bar Margalida al Polígon de can Valero.

En Miquel Mulet, natural d'Inca, regenta des de fa 11 anys l'empresa Carbo-nic Gas al Polígon de son Castelló. Comercialitza tota classe de gasos i consumibles per a soldadura.

ES GALL L'enrevés del Pla Mirall!

Del PP les endemeses
escanyat tenen Es Gall!
D'aquest poble les riqueses
ha tudat en mil despeses
i ara... engega el Pla Mirall.

Si a la casa hi ha goteres
les arreglen per quan plou;
jardins, places, carreteres
volen desar amb el pla nou,
per no anar per les voreres
després del noranta-nou.

Es la campanya, folia
de properes eleccions!
Per no perdre majoria,
preparen per cada dia
un munt d'inauguracions.

Poble no hi ha a tota l'illa
que no empiulin de debò:
Inca, Lloret, Manacor,
Sóller, Petra, Cala d'Or
i, si s'escau, Can Pastilla!

I n'hi gasten de doblons...
Es igual, no ve d'un fil!
Per Inca set-cents milions
i a Manacor, més de mil.
Per tot s'hi gasten un ou,
per seguir el noranta-nou
asseguts als seus escons,
xuclant xuclant del barril.

I molts joves sense casa
romandran ara i llavors...
Es com a un bony posar gasa.
posar un mort dins una vasa
o damunt la tomba, flors.

Així com l'olor bucal
es dissimula amb perfum,
el Pla Mirall és igual;
de campanya electoral
és la cortina de fum.

Qui pagarà aquestes traques,
qui compondrà els plats romputs?
Vendran anys de vaques flaques:
netes faran les butxaques
i els carrers... seguiran bruts. Ω

La cuina de na Tonina Les taronges

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

En un recent viatge al País
Valencià vaig tenir ocasió de con-
templar els seus tarongerars immen-
sos i em vaig assebejar que allà es
conren més de trenta castes de
taronges diferents. Vaig restar sor-
presa perquè, a tot estirar, no crec
que arribi a la dotzena les varietats
que jo sé. Per raons de veïnatge (som
valldemossina) les més conegudes
per mi són les de Sóller. També conec
les clementines, les *wassintones*, les
navel, les navelines, les navelate,
les de sang, les agres i unes de molt
dolces... però, les que més m'agra-
den més són les mandarines.

Les taronges mai no m'esmus-
sen per verdes que siguin per això
començ molt prest a menjar-ne. I
no sols les menj crues sinó que, quan
ja són madures, en faig confitura o
coques o gató. Empr taronja ratlla-
da per posar algunes pastes, en faig
de farcides de gambes, en faig suc,
les mescl amb maduixes, en con-
fit, fetes rodanxes les aprofit per
decorar plats de carn, l'ús per gui-
sar ànnera, en faig de gratinades...

Per si us ha fet venir ganes de
menjar taronges us donaré una
recepta per fer unes postres molt
gustoses amb aquesta fruita.

Taronges gratinades

Sis taronges grosses
Tres cullerades de sucre
Una copa de Grand Marnier
Panses i pinyons
Canyella
Tres blancs d'ou

Pelarem les taronges, les talla-
rem a rodanxes i les col·locarem
dins una rostidora. Després hi posa-
rem per damunt, el sucre, panses,
pinyons, ho regarem amb el licor
i ho enforarem uns cinc minuts,
sols que les taronges s'encalentes-
quin i llevors treurem la rostidora
del forn.

Batrem els blancs d'ou a punt
de neu i els escamparem per damunt
les taronges. Ho tornarem enforar
i ho gratinarem. S'ha de servir aca-
bat de fer. Ω

El cant dels Maulets

Eixiu tots de casa
que la festa bull
feu dolços de nata
i coques de full,
polimenteu fustes
i emblanqueu murs
perquè Carles d'Àustria
ha jurat els furs.

Enrameu de murta
places i carrers,
abastiu de piules
xicons i xiquets,
aclariu les goles
amb vi moscatell,
que no hi ha qui pare
el pas dels maulets.

Vina Pilareta
que et pegue un sacsó
els peixos a l'aigua
i els amos al clot,
i si no l'empara
el Nostre Senyor
tallarem la cua
a Felip Borbó.

Si l'oratge es gira
en mal dels maulets
vindran altres dies
que bufi bon vent;
com més curts ens lliguen
més perill tindran.
Passeu-me la bota
i seguïu tocant. Ω

En Joan Petit, "Patufet"

Hi vaig anar amb els meus nebots i en vaig gaudir tant com ells.
En acabar la representació vaig demanar als artistes una entrevis-
ta a la que contestà gustós en Kake Portes que ens diu:

Tot just ara ferà un any que mitja dotzena d'espòrlerins decidi-
rem tirar endavant un projecte engrescador dins el màgic món del
teatre infantil, concretament en el camp de les titelles i, coincidint
amb el centenari de les RONDAIES MALLORQUINES d'En Jor-
dides Recó decidirem dur a escena la popular contarella "d'En Joan
Petit", que ha estat en cartellera al marc del senzill i entranyable
Teatre Municipal de Ciutat des del 28 de març al 9 d'abril passat.

Cóm va sorgir la idea de fer En Joan Petit?

En les ganes de fer qualche cosa diferent pels nins i nines.

Quantes representacions heu fet fins ara?

Sense contar les d'ara, l'any passat en feren deu.

Com vos arreglau per que l'al·lotgea no s'avorresqui amb les vos-
tres representacions?

Feim màgia, i la màgia els atreu.

Com és que a l'espectacle hi ha animalons que prenen vida i
altres que no?

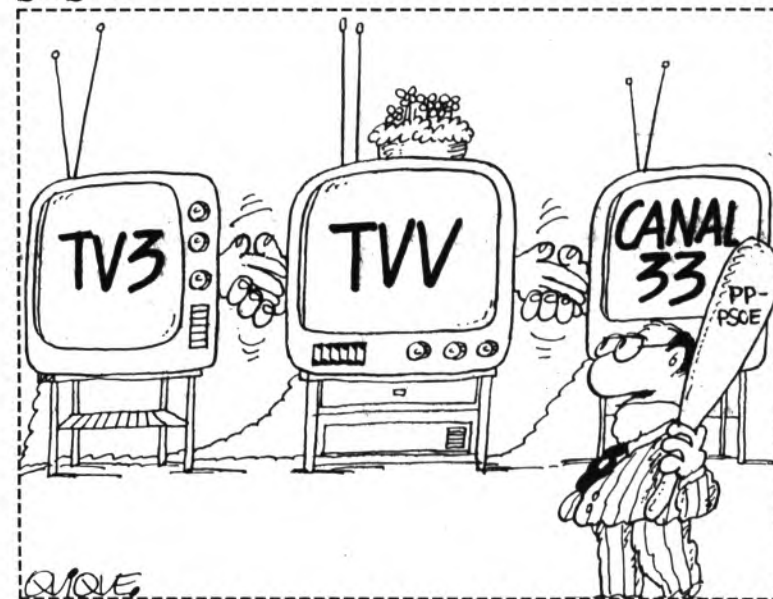
Es tracta de fer arribar als petits el coneixement del medi on té
lloc la història.

Quina diferència veus entre el mots titella i tereseta?

De fet cap ni una. Són sinònims de la mateixa llengua.

En Vicenç de Son Rapinya Ω

QUIQUE

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat..... Núm. sucursal

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**